

Korintliqlargha «1»

Rosul Pawlus Korint shehiridiki jamaetke yazgan biqinchi mektup ••• Salam

¹⁻² Xudaning iradisi bilan Mesih Eysaning rosuli dep chaqirilgan menki Pawlustin we qérindishimiz Sosténistin Korint shehiridiki jamaetke, Mesih Eysada pak-muqeddes qilinip, «muqeddes bendilirim» dep chaqirilganlarga we shuningdek her yerlerde Reb Eysa Mesihning (U ulargha we bizge mensup!) namigha nida qilghuchilarning hemmisige salam! □ ■ ³ Atimiz Xuda hem Reb Eysa Mesihtin silerge méhir-shepqet we xatirjemlik bolghay! ■

⁴ Xudaning Mesih Eysada silerge ata qilin'ghan méhir-shepqiti tüpeylidin Xudayimgha herdaim teshekkür éytimen; ⁵ buning bilen siler Uningda her terepte, herqandaq sözde, her tereptiki bilimlerde bay qilin'ghansiler, □ ■ ⁶ xuddi

□ **1:1-2 «her yerlerde Reb Eysa Mesihning (u ulargha we bizge mensup!) namigha nida qilghuchilarning hemmisi»** — bu ibare «alemshumul jamaet»ning addiy we yighinchaq bir tebiridir.
 ■ **1:1-2** Yuh. 17:19; Ros. 15:9; Rim. 1:7; Ef. 1:1; 1Tés. 4:7; 2Tim. 2:22. ■ **1:3** Rim. 1:7; 2Kor. 1:2; Ef. 1:2; 1Pét. 1:2. □ **1:5 «buning bilen siler uningda her terepte ... bay qilin'ghansiler»** — «uningda» — Mesih Eysada. ■ **1:5** Kol. 1:9.

Masihning guwahliqi silerde testiqlan'ghandek. □
 7 Shuning bilan silerde herqandaq rohiy iltipat kemlik qilmastan, Rebbimiz Eysa Masihning ayan qilinishini kütisiler; □ ■ 8 U yene silerni axirghuche mustehkemleyduki, Reb Eysa Masihning küni kelgüche eyibsiz saqlinisiler; □ ■ 9 Xuda sözide turghuchidur — silerni Öz Oghli Reb Eysa Masihning sirdash-hemdemlikige chaqirghuchi del Uning Özidur. □ ■

Bölünüşler toghruluq

10 Emdi men silerdin Rebbimiz Eysa Masihning nami bilan shuni ötünimenki, i qérindashlar, gépinglar bir yerdin chiqsun, aranglarda bölgünchilik bolmisun, bir pikirde, bir niyette

□ **1:6** «... **xuddi Masihning guwahliqi silerde testiqlan'ghandek**» — Xudaning ulargha rohiy iltipatlarni béghishlighanliqi: (1) Xudaning Korintliqlargha Pawlusning Mesih toghruluq bolghan guwahliqining toghra ikenlikini ispatlighini we (2) Xudaning Masihning ularning qelbide turghanliqini, ularning heqiqeten Mesihke tewe ikenlikini testiqlighini idi. Mesilen, Xuda rohiy iltipatliri arqiliq kornéliusdikilerni «méning ademlirim» dep testiqlighanidi («Ros.» 10:44-44ge qarang. «rohiy iltipatlar»ni chüshinish üçün 12- we 14-babqa qarang. □ **1:7** «**Rebbimiz Eysa Masihning ayan qilinishi**» — Reb dunyagha qaytip kelgende u her ademge ayan bolidu, elwette. ■ **1:7** Fil. 3:20; Tit. 2:13. □ **1:8** «**Reb Eysa Masihning küni**» — Uning zémin'gha qayta kélidighan küni. ■ **1:8** 1Tés. 3:13; 5:23. □ **1:9** «**Xuda sözide turghuchidur**» — démek, Xuda ademni Özining pak-muqeddes sirdash-hemdemlikige chaqirghachqa, Öz méhir-shepqiti bilen uni yene axirghiche gunah we Sheytanning ilkidin saqlap, pak hayatta yashashqa kücheytishke wede qilghan. ■ **1:9** Yer. 32:40-44; Yuh. 15:5; 1Kor. 10:13; Gal. 2:20; 1Tés. 5:24; 1Yuh. 1:3.

kamil birleshtürülünglar; □ ■ 11 Chünki Klowining ailisidikilerning manga siler toghranglarda éytishiche, i qérindashlirim, aranglarda talash-tartishlar bar iken. 12 Démekchi bolghinim shuki, herbiringlar: «Men Pawlusning terepdari», «Men Apollosning terepdari», «Men Kéfasning terepdari» we «Men Mesihning terepdari» dewatisiler. □ ■

13 Ejeba, Mesih bölün'genmiken? Siler üçün kréstlen'gen adem Pawlusmidi? Siler Pawlusning namigha chömüldürüdünglarmu? □

14 Men Xudagha teshekkür éytimenki, aranglardin Krispus bilen Gayustin bashqa héchqaysinglarni chömüldürmidim; ■ 15 shuning bilen héchkim méni özining namida ademlerni chömüldürdi, déyelmeydu. 16 Durus, men yene Istifanasning öyidikilernimu chömüldürdüm; bashqa birawni chömüldürginimni esliyelmeymen. ■

17 Chünki Mesih méni ademlerni chömüldürüşke emes, belki xush xewerni jakarlashqa ewetti; uni jakarlash bolsa insanning hékmetlik sözliri bilen bolmasliqi kérek; undaq bolghanda Mesihning

□ **1:10** «men silerdin Rebbimiz Eysa Mesihning nami bilen shuni ötünimenki, i qérindashlar...» — «qérindashlar» Injilda «étiqadchi aka-ukilar» dégen bilen ipadilini. Emma pütkül muqeddes kitabta qérindashlar («étiqadchi aka-ukilar») «étiqadchi acha-singillar»nimu öz ichige alidu. Bu prinsip «Yar.» 1:27de körünüdu; «Xudaning süret-obrazi» bolghan «adem»ning özi «er-ayal»ni öz ichige alidu. Shuning bilen biz «qérindashlar» dep terjime qilduq. ■ **1:10** Rim. 12:16; 15:5; Fil. 2:2; 3:16; 1Pét. 3:8. □ **1:12** «Kéfas» — rosul Pétrusning ibraniyche ismi idi. ■ **1:12** Ros. 18:24; 1Kor. 3:4; 16:12. □ **1:13** «Siler Pawlusning namigha chömüldürüdünglarmu?» — «chömüldürüdünglarmu» mushu yerde sugha chömüldürülüşni körsitidu. ■ **1:14** Ros. 18:8; Rim. 16:23. ■ **1:16** 1Kor. 16:15,17.

krésttiki *qurbanliqining* küchi yoqitilgan bolidu.

■ 18 Chünki krésttiki qurbanliqi toghruluq söz-kalam halaketke kétéwatqanlarga exmeqliq, emma qutulduruluwatqan bizlerge Xudaning küch-qudritidur. ■ 19 Chünki mundaq pütülgenki, «Men danishmenlarning danishmenlikini yoqitimen, aqillarning aqilliqini chetke qaqimén».

□ ■ 20 Undaqta, danishmenler qéni? Tewrat ölimaliri qéni? Bu dunyadiki bes-munazire qilghuchilar qéni? Xuda bu dunyadiki danaliqni exmeqliq dep körsetken emesmu? ■ 21 Chünki Xuda danaliqi bilen békitkini boyiche, dunya öz danaliqi arqiliq Xudani tonumighan, shunga Xuda exmiqane dep qaralghan, jakarliniwatqan söz-kalam arqiliq uninggha ishen'güchilerge nijatliq yetküzüshni layiq körgen. ■ 22 Chünki Yehudiylar möjizilik alametlerni, gréklar bolsa «danaliq»ni telep qilidu; □ ■ 23 emma biz bolsaq Mesihni, yeni kréstlen'gen Mesihni jakarlaymiz; bu Yehudiylargha nisbeten bizarliq ish, ellerge nisbeten exmiqanilik dep qarilidu; □ ■ 24 emma chaqirilghanlar üçhün éytqanda, meyli Yehudiylar bolsun yaki

■ 1:17 1Kor. 2:1, 4; 2Pét. 1:16.

■ 1:18 Rim. 1:16.

□ 1:19 «Chünki mundaq pütülgenki...» — «mundaq pütülgen» — muqeddes kitabta yéziqliq. Mushu yerdiki sözler Tewrat, «Yesh.» 29:14din élin'ghan. ■ 1:19 Ayup 5:12; Yesh. 29:14. ■ 1:20 Yesh. 33:18. ■ 1:21 Mat. 11:25; Luqa 10:21. □ 1:22 «... gréklar bolsa «danaliq»ni telep qilidu» — shu zamandiki grék medeniyitide pelsepeni choqunush derijisige yetken dégili bolidu (mesilen, «Ros.» 17:21 we aldi-keynidiki ayetlerni körüng). ■ 1:22 Mat. 12:38; 16:1; Yuh. 4:48. □ 1:23 «bu Yehudiylargha nisbeten bizarliq ish...» — yaki «bu Yehudiylargha nisbeten putlikashang...». ■ 1:23 Mat. 11:6. Yuh. 6:60,66.

gréklar bolsun, Mesih Xudaning küch-qudriti we Xudaning danaliqidur. ■ ²⁵ Chünki Xudaning exmiqaniliki insanlarning danaliqidin üstündür, Xudaning ajizliqi insanlarning küchidin üstündür. ²⁶ Chünki, i qérindashlar, silerning chaqirilghan waqittiki halinglar üstide oylinip béqinglar; chaqirilghanlar arisida insaniy tereptin dana qaralghanlar anche köp emes, küch-hoquqqa ige bolghanlar anche köp emes, aqsöngekler anche köp emes idi; □ ■ ²⁷ belki Xuda danalarni xijaletke qaldurush üçhün bu dunyadiki exmeq sanalghanlarni talliwaldi; küchlükleri xijaletke qaldurush üçhün bu dunyadiki ajiz sanalghanlarni talliwaldi; ²⁸ U yene bu dunyadiki qedirsizlerni, pes körüldighanlarni talliwaldi, «yoq bolghan nersiler»ni mewjut shey'ileri yoqqa chiqiriwétish üçhün talliwaldi. □ ²⁹ Uning meqsiti Xuda aldida héch et igisi maxtanmasliq üçhündür. ³⁰ Emma Uning teripidin siler Mesih Eysada turisiler; U bizge Xudadin kelgen danaliq, heqqaniyliq, pak-muqeddeslik we hörlük-azadliq qilin'ghandur; □ ■ ³¹ shuningdek *Tewratta* pütülgendek: «Pexirlinip maxtighuchi bolsa Rebdin

■ **1:24** Kol. 2:3. □ **1:26** «insaniy tereptin...» — grék tilida «etning közqarishiche...». ■ **1:26** Yuh. 7:48; Yaq. 2:5.

□ **1:28** «mewjut shey'iler» — mushu yerde herxil ademlerni, hökümlarni, dölet qatarliqlarni öz ichige alidu. □ **1:30** «Uning teripidin siler Mesih Eysada turisiler...» — «Uning teripidin» Xuda teripidin, démek. «hörlük-azadliq qilin'ghandur» — «hörlük-azadliq» gunahning we Sheytanning qulluqidin azad bolushtur. ■ **1:30** Yer. 23:5; Yuh. 17:19.

pexirlinip maxtison!». ■

2

¹ Men bolsam, i qérindashlar, yéninglarga barghinimda, Xudaning guwahliqini jakarlash üçhün héch gepdanliq yaki eqil-danaliq ishlitip kelgen emesmen;■ ² chünki men aranglarda Eysa Mesihdin bashqa, yeni kréstlen'gen Mesihdin bashqa héchnémini bilmeslikke bel baghlighanidim; ³ men aranglarda bolghan waqtimda ajizliqta, qorqunchta we titrigen halette bolattim; ■ ⁴ méning sözlirim hem jakarlishim bolsa ademni qayil qilghudek insaniy danaliq sözler bilen emes, belki Rohning alamet körsitishliri we küch-qudret bilen bolghan idi. ■ ⁵ Buningdin meqset silerning étiqadinglar insaniy danaliqqa emes, belki Xudaning küch-qudritige baghlansun dégendin ibaret idi.■

1:31 «shuningdek **Tewratta pütülgendek...**» — Injilda «pütülgendek» déyilgende, «muqeddes kitabta pütülgendek» dégen menide. Mushu yerde «Yer.» 9:24. ■ **1:31** Yesh. 65:16; Yer. 9:22-23; 2Kor. 10:17. ■ **2:1** 1Kor. 1:17; 2:4. **2:3** «**men aranglarda bolghan waqtimda ajizliqta, qorqunchta we titrigen halette bolattim**» — «qorqunchta... bolattim» — belkim u Xuda Özige tapshurghan bu muqeddes wezipini orundiyalmasliqidin qorqqan bolushi mumkin idi. Uningdin bashqa ademni qorqitidighan köp seweblarmu bolghan, elwette («Ros.» 18:9-10). ■ **2:3** Ros. 18:1, 3; 2Kor. 10:10. **2:4** «... **belki Rohning alamet körsitishliri we küch-qudret bilen bolghan idi**» — «Roh» Xudaning Rohi, Muqeddes Rohtur. ■ **2:4** 1Kor. 1:17; 2:1; 2Pét. 1:16. ■ **2:5** 2Kor. 4:7.

6 Halbuki, kamaletke yetkenler arisida biz danaliqni bayan qilimiz; bu danaliq bu dewrdiki danaliq emes, yaki bu dewrdiki hokumranlarning danaliqi emes (ular zawalliqqa yuz tutqandur);■

7 emma biz bir sirni ashkarilap, Xudaning bir danaliqini bayan qilimiz; Xuda eslide ashkare qilinmighan bu danaliqni barliq dewrlerdin burun bizning shan-sherepke muyesser bolushimiz uchun bekitkenidi.□ ■ 8 Bu danaliqni bu dewrdiki hokumranlarning hechqaysisi chushinip yetmigenidi; uni chushinip yetken bolsa, shan-sherepning Igisi bolghan Rebni krestlimigen bolatti.□ ■ 9 Halbuki, *Tewratta* putulgenndek: —

«Özini söygenlerge Xudaning teyyarlighanliri —
Del hechqandaq köz körmigen,
Hechqandaq qulaq anglimighan,
Hechqandaq köngül oylap baqmighan nersiler-
dur».□ ■

10 Emma bu nersilerni Xuda Rohi arqiliq ayan qildi; chunki Roh bolsa hemme ishlarni, hetta Xudaning chongqur teglirini inchikilep izligüchidur;

■ 2:6 Ayup 28:21; 1Kor. 15:24. □ 2:7 «biz bir sirni ashkarilap, Xudaning bir danaliqini bayan qilimiz...» — «Efesusluqlargha»diki «kirish söz»imizde éytqinimizdek, Injilda «sir» dégen sözning alahide menisi bar. Sir (grék tilida «mistérion») Xuda esli yoshurup kelgen, emdi hazir ashkarilighan melum bir ishtin ibarettur. ■ 2:7 Rim. 16:25; 1Kor. 4:1. □ 2:8 «bu dewrdiki hokumranlar» — bu söz belkim bu dunyadiki padishah-hokumdarlarni qutritidighan, ulargha ézitquluq qilidighan jin-sheytanlarni körsetse kérek. ■ 2:8 Mat. 11:25; Yuh. 7:48; 16:3; Ros. 3:17; 13:27; 2Kor. 3:14; 1Tim. 1:13. □ 2:9 «Özini söygenlerge Xudaning teyyarlighanliri —del hechqandaq köz körmigen, hechqandaq qulaq anglimighan, hechqandaq köngül oylap baqmighan nersilerdur» — «Yesh.» 64:4. ■ 2:9 Yesh. 64:3.

- ■ 11 Chünki insnlarda, insanning könglidikini bilgüchi shu insanning rohidin bashqa nerse barmu? Shuninggha oxshash, Xudaning Rohidin bashqa, Xudaning könglidikilirini bilgüchi yoqtur.
- ■ 12 Emma bizning qobul qilghinimiz bolsa bu dunyadiki roh emes, belki Xudadin kelgen Rohtur; del shundaq bolghachqa biz Xuda teripidin bizge séxiylik bilen ata qilin'ghan nersilerni bilip yételeyimiz. □ ■ 13 Bu ish-shey'ileri insaniy danaliqtin ögitilgen sözler bilen emes, belki *Muqeddes* Rohtin ögitilgen sözler bilen, rohiy ishlarni rohiy sözler bilen chüshendürüp sözleyimiz. □ ■ 14 Emma «jan'gha tewe» kishi Xudaning Rohining ishlirini qobul qilmaydu, chünki bu ishlar uninggha nisbeten exmiqanilikdur; u ularni héch chüshinip yételmeydu, chünki ular roh bilen perq

□ 2:10 «chünki Roh bolsa hemme ishlarni, hetta Xudaning chongqur teglirini inchikilep izligüchidur» — «Roh» — Xudaning Rohi, Muqeddes Rohtur. ■ 2:10 Mat. 13:11; 2Kor. 3:18. □ 2:11 «insnlarda, insanning könglidikini bilgüchi shu insanning rohidin bashqa nerse barmu?» — «insanning könglidiki» mushu yerde shu melum kishining shexsiy we qelbidiki ishlarni alayiten körsitidu. ■ 2:11 Pend. 27:19; Yer. 17:9. □ 2:12 «bu dunyadiki roh» — Sheytan. «Bu dunyadiki roh» mushu yerde belkim Sheytanning köz-qarashliri, «eqilliri»ni körsitishi mumkin. ■ 2:12 Rim. 8:15. □ 2:13 «Rohtin ögitilgen sözler bilen» — «Roh» Xudaning Rohi, Muqeddes Rohtur. ■ 2:13 1Kor. 1:17; 2:4; 2Pét. 1:16

étilip bahalinishi kérektur. □ 15 Rohqa tewe kishi hemme ishlargha baha béreleydu; emma uninggha bolsa héchkim baha bérelmeydu. □ ■ 16 Chünki kim Rebning oy-könglini chüshinip yétip, Uninggha meslihetchi bolalisun? Emma biz bolsaq Mesihning oy-könglige igimiz. □ ■

3

¹ Lékin men, i qérindashlar, Rohqa tewe kishilerge söz qilghandek silerge söz qilalmay kéliwatimen; eksiche silerni etke tewe kishiler, Mesihde bolghan bowaq hésablap silerge sözleshke mejbur boldum. □ ² Men silerge süt ichküzdüm, göshni yégüzmidim; chünki siler göshni hezim

□ **2:14 «jan'gha tewe» kishi** — «jan'gha tewe» bolghan kishi toghruluq «Rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng. «Jan'gha tewe» bolghan kishi Muqeddes Rohqa ige bolmighan kishidur; «ishenmigen kishi» dégili bolidu. Shunga, u Xudaning Rohigha emes, belki herdaim öz jéni (eqil-pikir, zéhin, köngül-kalla, héssiyatlar)gha tayinip ishlarni perq étidu. «Rohiy kishi» yaki «Rohqa tewe bolghan kishi» bolsa öz rohida Muqeddes Rohning terbiye-telimini qobul qilip ishlarni toghra perq étidu. «ular roh bilen perq étilip bahalinishi kérektur» — bu 14- we 15-ayetlerdiki «perq étish» we «perq étip bahalinish» grék tilida birla péil bilen ipadiliniidu.

□ **2:15 «Rohqa tewe kishi»** — «Rohqa tewe» (yaki «rohiy kishi») — Muqeddes Rohning yétekchilikide mangidighan kishi. ■ **2:15** Pend. 28:5.

□ **2:16 «kim Rebning oy-könglini chüshinip yétip, uninggha meslihetchi bolalisun?»** — «Yesh.» 40:13. ■ **2:16** Yesh. 40:13; Rim. 11:34.

□ **3:1 «etke tewe kishiler»** — (yaki «etlik kishiler») toghruluq «Rimliqlargha»gha bergen «kirish söz»diki «et» toghruluq sözimizni körüng. «Etlik kishi» asasen xush xewerni qobul qilghini bilen téxi öz gunahlirining küchidin azad bolmighan kishidur.

qilalmaytinglar, shundaqla hazirmu téxi hezim qilalmaysiler;■ ³ Chünki siler yenila etke tewedursiler. Aranglarda hesetxorluq we talash-tartishlar bar bolghachqa, siler etke tewe emesmu, insanlarche méngiwatmamsiler?□ ■

⁴ Chünki birsi «Men Pawlus terepdari», bashqa birsi «Men Apollos terepdari» dése, siler peqet insanlarning yolida mangghan bolup qalmamsiler?□ ■

⁵ Apollos dégen kim? Pawlus kim idi? Biz peqet silerning étiqadinglarga wasitichi bolduq, xalas; herbirimiz peqet Reb bizge teqsim qilghini boyiche wezipe ada qilidighan xizmetkarlar, xalas, shundaq emesmu?■ ⁶ Men tiktim, Apollos sughardi; emma östürgüchi bolsa Xudatur.□ ■ ⁷ Shunga tikküchi héchnémige hésab emes, sugharghuchimu héchnémige hésab emes, peqet östürgüchi Xuda Özi hemmidur. ⁸ Emma tikküchi we osa qilghuchi bolsa bir meqsettidur; shundaqtimu herbiri öz ejri boyiche in'amini

■ **3:2** Ibr. 5:12; 1Pét. 2:2. □ **3:3** «siler etke tewe emesmu, insanlarche méngiwatmamsiler?» — «insanlarche» Xudaning yolida emes, insaniyetning yolida. ■ **3:3** 1Kor. 1:11; Gal. 5:19; Yaq. 3:16. □ **3:4** «peqet insanlarning yolida mangghan bolup qalmamsiler?» — démek, Xudani tonumighan, Rohtin tughulmighan, téxiche Adem'atimizning ailisige tewe bolghan, adettiki gunahkar insanlarga oxshash. ■ **3:4** 1Kor. 1:12. ■ **3:5** Ros. 18:24; 1Kor. 1:12; 16:12. □ **3:6** «... Apollos sughardi» — Korint shehiridiki jamaet Pawlusning sözliri arqiliq étiqad qilghanidi; keyin Apollos Korint shehirige bérıp ishen'güchilerni Tewrat-Zebur toghrisidiki bilimliri arqiliq zor derijide righbetlendürgenidi («Ros.» 18-bab). ■ **3:6** Ros. 18:26; 19:1.

qobul qilidu. □ ■ 9 Chünki biz Xudagha tewe méhnetdashurmiz; siler bolsanglar Xudaning bagh-étizi, Xudaning quruluşisiler. □ ■

10 Xudaning manga teqsim qilghan méhir-shepqiti boyiche, xuddi usta mémardek ul saldim, andin bashqa birsi uning üstige quruwatidu. Emma her-bir qurghuchi qandaq quruwatqanliqigha éhtiyat qilsun.

11 Chünki sélin'ghan ulni, yeni Eysa Mesihdin bashqa héchqandaq ulni sélishqa bolmaydu. ■

12 Emdi birsi bu ul üstige altun, kümüş, qimmetlik tashlar, yaghach, chöpler, saman salsa, □ 13 herbirining singdürgen ejrining qandaqliqi körünüdu; chünki shu küni uni ashkare qilidu, chünki uning mahiyiti otta körülüdu; ot herbir kishining ejrini, qandaq mahiyettin bolghanliqini sinaydu. □ ■ 14 Birsining ul üstige qurghan ishi puxta saqlinip qalsa, u in'amgha érishidu; □

□ 3:8 «bir meqsettidur» — grék tilida «birdur». ■ 3:8 Zeb. 62:12; Yer. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; Rim. 2:6; 14:12; 2Kor. 5:10; Gal. 6:5; Weh. 2:23; 22:12. □ 3:9 «biz Xudagha tewe méhnetdashurmiz» — bashqa birxil chüshendürülüshi: «biz Xuda bilen méhnetdashurmiz» («2Kor.» 5:20, 6:1nimu körüng). ■ 3:9

2Kor. 6:1; Ef. 2:20; Kol. 2:7; 1Pét. 2:5. ■ 3:11 Yesh. 28:16; Mat. 16:18. □ 3:12 «birsu bu ul üstige... qimmetlik tashlar .. salsa» — «qimmetlik tashlar» dégen oxshitishning mushu yerde umumiy körsetkini belkim yaqut-göherlerni emes, belki oyulghan, binani puxta qilidighan qattiq chidamliq tashlarni körsetse kérek. Pawlus buning köchme menisini oqurmenlarning oylinishigha qalduridu!

□ 3:13 «shu küni uni ashkare qilidu» — «shu küni» Mesih Eysa zémin'gha qaytidighan künidur. ■ 3:13 Yesh. 8:20; 48:10; Yer. 23:29; 1Pét. 1:7; 4:12. □ 3:14 «Birsining ul üstige qurghan Ishi puxta saqlinip qalsa...» — démek, «bir kishining ul üstige qoyghan matériyalliri otqa berdashliq bérelise,...».

15 Birsining qurghini köyüp ketse, u ziyan tartidu; u özi qutulidu, emma goya ottin ötüp qutulghan birsige oxshap qalidu. 16 Ejeba, özünqlarning Xudaning ibadetxanisi ikenlikinglarni we Xudaning Rohining silerde turghanliqini bilmemsiler? ■

17 Birsini Xudaning ibadetxanisini xarab qilsa, Xuda uni xarab qilidu; chünki Xudaning ibadetxanisi pak-muqeddestur, siler del shundaqsiler.

18 Héchkim öz-özini aldimisun; birsi özini bu dewrde dana dep sanisa, nadan bolup qalsun; shuning bilen u dana bolidu. □ ■ 19-20 Chünki bu dunyadiki danaliq Xudagha nisbeten exmeqliqtur; chünki: — «U danishmenlerni öz hiyligerlikining tuziqigha alidu», dep we yene: «Reb danishmenlarning oy-xiyallirining tutami yoqluqini bilidu» dep pütüklüktur. □ ■

21 Shunga héchkim insan dégenlerni pexirlinip danglimisun; chünki hemme mewjudatlar silerge tewedur; 22 Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kéfas bolsun, dunya-jahan bolsun, hayat bolsun, ölüm bolsun, hazirqi ishlar bolsun, kelgüsi ishlar bolsun, hemmisi silerge mensuptur; 23 siler bolsanglar Mesihning, Mesih bolsa Xudaningkidur.

■ 3:16 1Kor. 6:19; 2Kor. 6:16; Ibr. 3:6; 1Pét. 2:5. □ 3:18 «birsini özi bu dewrde dana dep sanisa, nadan bolup qalsun» — Mesihning «Mat.» 18:1-4de we «Mar.» 10:13-16de éytqan sözlirini körüng. ■ 3:18 Pend. 3:7; Yesh. 5:21. □ 3:19-20 «U danishmenlerni öz hiyligerlikining tuziqigha alidu» — «Ayup» 5:13. «Reb danishmenlarning oy-xiyallirining tutami yoqluqini bilidu» — «Zeb.» 94:11. ■ 3:19-20 Ayup 5:13; Zeb. 94:11.

4

Masihning rosullirining xizmiti

¹ Birsiz biz toghruluq birnéme démekchi bolsa, bizni Mesihning xizmetkarliri we Xudaning sirliri amanet qilin'ghan ghoidarlar dep bilsun. ■ ² Emdi ghoidar dégenlerdin telep qilinidighini shuki, ular wapadar-sadiq bolushi kérektur. ■ ³ Emma men siler teripinglardin yaki bashqa herqandaq insaniy sot teripidin sürüshtürüp bahalansam, bu men üçün zighirchilik ish; men hetta özüm toghruluq sürüshtürüp olturmaymen. □ ⁴ Chünki wijdanim eyibleydighan héchqandaq ishlirimdin xewirim yoq; emma bu ishning özi méni heqqaniy dep aqlimaydu; méni sürüshtürüp bahalighuchi bolsa Rebdur. ■ ⁵ Shunga waqti-saiti kelmigüche, yeni Reb kelmigüche héch ish toghruluq höküm chiqarmanglar; Reb kelgende u qarangghuluqtiki yoshurun ishlarni ashkarilaydu, qelb-dillardiki barliq oy-niyetlerni ayan qilidu; shu chaghda herbiri Xuda teripidin teriplinidu. ■ ⁶ Emma, i qérindashlar, bu ishlarni silerning menpeetinglarni dep özümge we Apollosqa tetbiqlidim; meqset siler biz arqiliq «pütülgenning dairisidin halqip ketmenglar» dégen sawaqni öginishinglar, shundaqla héchqaysinglarning melum

■ **4:1** Mat. 24:45; 2Kor. 6:4; Kol. 1:25; Tit. 1:7. ■ **4:2** Luqa 12:42. □ **4:3** «herqandaq insaniy sot teripidin...» — dégen grék tilida «insaniy bir kün teripidin...». Ademlerning ishlirini sürüshte qilghuchi bolsa melum bir insanning küni emes, belki Mesihning küni, yeni qiyamet künidur. ■ **4:4** Mis. 34:7; Ayup 9:2; Zeb. 143:2.

■ **4:5** Dan. 7:10; Mat. 7:1; Rim. 2:1; Weh. 20:12.

birsini boshqa birsidin üstün dep pexirlinip tekebburliship ketmeslikinglar üçündür. □ ■

⁷ Chünki kim séni boshqa birsidin üstün qilidu? Sanga ata qilin'ghan nersidin boshqa sende yene néme bar? Hemme sanga bérilgen tursa, némishqa «Mende esli bar idi» dep pexirlinip körenglep kétisen? □ ■ ⁸ Siler alliqachan toyunup kettinglar! Alliqachan béyip kettinglar! Siler bizsiz padishahlar bolup höküm sürdunglar! Kashki siler heqiqeten höküm sürgen bolsanglaridi — undaqta biz siler bilen bille höküm sürgen bolattuq! □

□ **4:6 «pütülgenning dairisidin halqip ketmenglar»** — bu sözler Tewratta eyni pütülmigini bilen, u Tewrat-Injildiki intayin muhim bir prinsiptur. «Qoshumche söz»imizge qarang. ■ **4:6** Pend. 3:7; Rim. 12:3. □ **4:7 «Kim séni boshqa birsidin üstün qilidu?»** — bu soalgha belkim mundaq ikki toghra jawab bérilishi mumkin: (1) «melum kishini boshqa bir kishidin boshqiche qilghuchi peqet Xudadur» shunga tekebbur bolushning asasi yoq; (2) héch insanning Xudaning ulughluqi aldida «Men boshqilardin üstün» dep tekebbur bolushining asasi yoq. Shundaq qaraymizki, (1)-jawab Pawlusning démekchi bolghinini körsitidu. «Sanga **ata qilin'ghan nersidin boshqa sende yene néme bar?»** — démek, herbirimizning barliqi Xuda teripidin bizge ata qilinidu; shunga «Mende esli shundaq qabiliyet (talant, küch, qatarliqlar...) bar idi» dep tekebburliship kétish hamaqetliktur. ■ **4:7** Yuh. 3:27; Yaq. 1:17. □ **4:8 «Siler alliqachan toyunup kettinglar! Alliqachan béyip kettinglar! Siler bizsiz padishahlar bolup höküm sürdunglar! Kashki siler heqiqeten höküm sürgen bolsanglaridi — undaqta biz siler bilen bille höküm sürgen bolattuq!»** — shübhisizki, bu sirliq ayetning kinayilik, mesxirilik menisi bar. Korint jamaitidiki köp ademler tolimu tekebburliship kétip: «Biz rosul Pawlus yaki boshqa rosullargha héch kérek emesimiz; biz heqiqeten «rohiy ademler»miz, intayin bilimlik, Xuda aldida intayin ésilzade bolup, padishahdek bolduq» dep ketkenidi. «Qoshumche söz»imizni körüng.

9 Chünki Xuda rosullar bolghan bizlarni ölümge mehkum bolghan ademlerde eng axirgha qoyup sazayi qilib otturigha chiqarghan, dep oylaymen; chünki biz pütkül alemge, yeni hem perishtilerge hem insanlarga bir xil tamasha bolduq. ■ 10 Biz Mesih üçün exmeq sanalghanlarmiz, emma siler Mesihde danasiler! Biz ajiz, emma siler küchlüksiler; siler izzetlik, emma biz xar; □ ■ 11 Hazirqi deqiqigiche ach-yalingach, changqap yürmehtimiz, dumbalinip, sergerdan, makansiz bolup yürmehtimiz; ■ 12 öz qolimiz bilen ishlep japa tartmaqtimiz; ahanetke qalghanda yaxshiliq tilewatimiz; ziyankeshlikke uchrighanda, chidawatimiz; ■ 13 töhmetke uchrighanda, *biz ularni chirayliqche towigha* ündeymiz; biz jahanning dashqili, insanlarning süpüründisi dep qariliwatimiz, ta hazirghiche shundaq.

14 Bu ishlarni yézishim, silerni xijaletke qaldurush üçün emes, belki söyümlük balilirim süpitide silerge nesihet qiliwatimen; ■ 15 chünki silerning Mesihde tümenligen terbiyiligüchiliringlar bol-simu, silerning atanglar köp emestur; chünki men Mesih Eysada bolup silerni xush xewer arqiliq töreldürüp ata boldum. □ ■ 16 Shunga men silerdin

■ 4:9 Zeb. 44:22; Rim. 8:36; 2Kor. 4:11; Ibr. 10:33. □ 4:10

«Biz Mesih üçün exmeq sanalghanlarmiz...» — grék tilida «biz Mesih üçün exmeqler bolduq...» — démek, köpchilik teripidin «exmeq» hésablanduq. ■ 4:10 1Kor. 2:3. ■ 4:11 Ros. 23:2.

■ 4:12 Mat. 5:44; Luqa 6:28; 23:34; Ros. 7:60; 18:3; 20:34; Rim. 12:14; 1Tés. 2:9; 2Tés. 3:8. ■ 4:14 1Tés. 2:11.

□ 4:15 «silerning atanglar köp emestur» — rohiy jehettin bolghan atilarni körsitidu, elwette. ■ 4:15 Ros. 18:11; Gal. 4:19; Flm. 10; Yaq. 1:18.

ötünimenki, méni ülge qilinglar.■

17 Del bu sewebtin men Rebde bolghan öz söyümlük we ishenchlik oghlum Timotiyni yéninglarga ewettim; herqaysi jaylardiki jamaette ögetkenlirimge egiship, u silerge Mesihde bolghan yollirim toghruluq eslitidu. 18 Emma beziliringlar, «Pawlusni yénimizgha kelmeydu», dep körenglep kethinglar; 19 biraq Reb buyrusa men pat arida yéninglarga barimen; shu chaghda men körenglep ketkenlarning sözlirini emes, belki ularda bolghan küch-qudretni körüp baqay. ■

20 Chünki Xudaning padishahliqi sözde emes, belki küch-qudrette ispatlinidu. □ ■ 21 Emdi némini xalaysiler? Yéninglarga tayaq kötürüp bérishimnimu, yaki méhir-mulayimliq rohida bérishimnimu?

5

Éghir bir gunah

1 Hertereptin shu angliniwatiduki, aranglarda buzuqchiliq bar iken — bundaq buzuqchiliq hetta taipiler arisidimu tilgha élinmaydu — u bol-simu birsining öz atisining ayaligha chéqilishtin

■ **4:16** 1Kor. 11:1; Fil. 3:17; 1Tés. 1:6; 2Tés. 3:9. ■ **4:19** Ros. 18:21; Ibr. 6:3; Yaq. 4:15. □ **4:20** «Xudaning **padishahliqi sözde emes, belki küch-qudrette ispatlinidu**» — yaki «Xudaning padishahliqi sözde emes, belki küch-qudrette namayan holidu».

■ **4:20** 1Kor. 2:4; 1Tés. 1:5; 2Pét. 1:16.

ibaret. ■ ² Emma siler yoghinap körenglep kettinglar! Bu rezil ishni sadir qilghan kishi arimzidin qoghliwétilsun dep ökünüşünlargha toghra kelmemdu!? ³ Chünki gerche tende siler bilen bille bolmisammu, emma rohta siler bilen bille bolush süpitide alliqachan shundaq men shu hökümni chiqardimki, ⁴ (hemminglar Reb Eysa Mesihning namida jem bolghanda, özümning rohim siler bilen bolup, Rebbimiz Eysa Mesihning küchqudrutige tayinip) —

⁵ shundaq qilghan kishining etliri halak qilinsun, shuning bilen uning rohi Reb Eysaning künide qutquzulushi üçün Sheytanning ilkige tapshurulsun. □ ■ ⁶ Silerning chongchiliq qilghinlar yaxshi emes. «Kichikkine xémirturuch pütkül xémirni boldurup yoghinitidu» dep bilmemsiler? ■ ⁷ Kona xémirturuchni chiqiriwétinglar; shuning bilen siler esli xémirturuchsiz xémirdek yéngi bir zuwula bolisiler; chünki «ötüp kétish héyti» *diki qozimiz* bolghan Mesih qurbanliq qilindi; ■ ⁸ shunga héytini yaman niyetlik we rezillik bolghan xémirturuch bilen emes, belki semimiylik

■ 5:1 Law. 18:8; Qan. 27:20. □ 5:5 «shundaq qilghan kishining etliri halak qilinsun, shuning bilen uning rohi Reb Eysaning künide qutquzulushi üçün Sheytanning ilkige tapshurulsun» — bu ish (bashqiche éytqanda, «Sheytanning ilkige qayturush») toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. Bezi alimlar «etliri» dégeni rohiy jehettin chüshendüridu, démek, bu ish kishining özining gunahliq tebiiti, yaki Korintiki pütkül jamaette «gunahliq tebiitidin chiqqan ishlar»ni körsitidu, dep qaraydu. Biz mushu yerdiki «etliri»ni jismaniy jehettin chüshinimiz. «Qoshumche söz»imizde buning asasını körsitimiz. ■ 5:5 1Tim. 1:20. ■ 5:6 Gal. 5:9. ■ 5:7 Yesh. 53:7; Yuh. 1:29; 1Kor. 15:3.

we heqiqet bolghan pétir nan bilen tentene qilip ötküzeyli. □ ■

⁹ Men *aldinqi* xette silerge buzuqchiliq qilghuchilar bilen arilashmanglar dep yazghanidim; ■ ¹⁰ emma bu déginim bu dunyadiki buzuqchiliq qilghuchilar, yaki nepsaniyetchiler, yaki kazzaplar yaki butperesler bilen arilashmanglar déginim emes; undaq bolghanda dunyadin ayrilishqa mejbur bolattinglar; ¹¹ emma hazirqi bu xétimde yazghinim shuki, özini «qérindash» dep atiwalghan emma shundaqla buzuqluq qilghuchi, nepsaniyetchi, butperes, haraqkesh yaki kazzap bolsa, undaq bir kishi bilen arilashmanglar, hetta uning bilen hemdastixanmu bolmanglar. □ ■ ¹² Sirttikilerni höküm chiqirip bir terep qilishning men bilen néme munasiwiti? Lékin ichinglardikilerni özünglar höküm chiqirip bir terep qilish silerning ishinglar emesmu? □ ¹³ Lékin sirttikilerning üstige

□ **5:8** «shunga héytini yaman niyetlik we rezillik bolghan xémirturuch bilen emes, belki semimiylik we heqiqet bolghan pétir nan bilen tentene qilip ötküzeyli» — Israilning «ötüp kétish héyti», uningdin kéyinki «pétir nan héyti» we ularning simwolluq ehmiyiti toghruluq «qoshumche söz»imizni, shundaqla «Lawiyilar»diki «qoshumche söz»nimu körüng. ■ **5:8** Mis. 12:3,15; Qan. 16:3.

■ **5:9** Qan. 7:2; Mat. 18:17; 2Kor. 6:14; Ef. 5:11; 2Tés. 3:14.

□ **5:11** «özini «qérindash» dep atiwalghan...» — «qérindash» — özining étiqad yolida qérindash dep atalghan. ■ **5:11** Chöl. 12:14; Mat. 18:17; 2Tés. 3:14; 2Yuh. 10. □ **5:12** «Sirttikilerni höküm chiqirip bir terep qilishning men bilen néme munasiwiti? Lékin ichinglardikilerni özünglar höküm chiqirip bir terep qilish silerning ishinglar emesmu?» — «sirttikiler» jamaettin sirt turghanlarni, «ichidikiler» jamaetning ichide bolghanlarni körsitidu, elwette.

bolsa Xuda Özi höküm chiqiridu. Shunga «bu rezil ademni aranglardin chiqiriwétinglar».□ ■

6

Bir-biri bilen dewalishishqa bolamdu?

¹ Silerning aranglarda özara arazliq ish bolsa, uni muqeddes bendilerning bir terep qilishigha tapshurmay, heqqaniysizlarning aldida dewalishishqa pétinalamsiler?□ ² Muqeddes bendilerning dunyani soraq qilidighanliqini bilmemsiler? Eger dunyani siler soraq qilidighan ish bolsa, emdi zighirchilik ishlarni hel qilishqa yarimamsiler?■ ³ Perishtiler üstidinmu höküm chiqiridighanliqimizni bilmemsiler? Shundaq bolghaniken, bu hayattiki ishlarni hel qilish qanchilik ish idi?□ ⁴ Silerde mushu hayattiki ishlar üstidin höküm qilish zörür tépilghanda, jamaet arisida töwen dep qaralghanlarni uni

□ **5:13** «bu rezil ademni aranglardin chiqiriwétinglar» — mushu sözler Tewrat, «Kan.» 17:7, 19:9, 22:2, 24:7din ilin'ghan.

■ **5:13** Qan. 17:7 □ **6:1** «Silerning aranglarda özara arazliq ish bolsa, uni muqeddes bendilerning bir terep qilishigha tapshurmay, heqqaniysizlarning aldida dewalishishqa pétinalamsiler?» — «pétinalamsiler?» — Xudaning bu ishlargha qaratqan ghezipige yüzlinishke pétinalamsiler?, demek.

■ **6:2** Mat. 19:28; Luqa 22:30. □ **6:3** «muqeddes bendilirining dunya üstidin soraq qilishi ... (2-ayet) ... Perishtiler üstidinmu höküm chiqirishi» — bu ishlar toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

hel qilishqa salmamsiler?□ ⁵ Mushularni silerni xijaletke qaldurush üçhün dewatimen. Ejeba, aranglarda öz qérindashliri otturisida höküm chiqarghudek dana kishi yoqmu, hetta birimu yoqmu? ⁶ Uning ornida, qérindash bilen qérindash dewalishiwatidu, — we kapirlar aldida shundaq qilidu! ⁷ Emeliyette öz aranglarda dewalarning bolghanliqining özi silerge nisbeten bir eyibtur. Némishqa uwalchiliqqa chidimaysiler? Némishqa naheqchilikke yol qoymaysiler?■ ⁸ Eksiche, siler naheqchilik qiliwatisiler, xiyamet qiliwatisiler, yene kélip qérindashliringlarga shundaq qilisiler! ⁹ Heqqaniysizlarning Xudaning padishahliqigha warisliq qilalmaydighanliqini bilmemsiler? Aldinip ketmenglar! Buzuqchiliq qilghuchilar, butperesler, zina qilghuchilar, bechchiwazlar, bashqa erler bilen buzuqluq qilghuchilar, ■ ¹⁰ oghrilar, nepsaniyetchiler, haraqkeshler, töhmetxorlar yaki aldamchi-kazzaplar Xudaning padishahliqigha warisliq qilalmaydu; ¹¹ bezinglar derweqe shundaq bolghansiler; emma siler Reb Eysa Mesihning namida we Xudayimizning Rohi bilen yuyuldunglar, pak-muqeddes qilindinglar, heqqaniy qilindinglar.■

Téninglar Xudaning ibadetxanisidur

□ **6:4** «jamaet arisida töwen dep qaralghanlarni uni hel qilishqa salmamsiler?» — bashqa birxil terjimisi: «uni hel qilishqa jamaette héch orni yoqlarni salamsiler?». Lékin 5-ayetnimu körüng.

■ **6:7** Pend. 20:22; Mat. 5:39; Rim. 12:17; 1Tés. 5:15; 1Pét. 3:9.

■ **6:9** Gal. 5:19; Ef. 5:5; Weh. 22:15. ■ **6:11** Ef. 2:2; Kol. 3:7; Tit. 3:3; Ibr. 10:22.

12 «Hemme nerse manga halaldur», emma hemme nerse paydiliq boluwer meydu; «hemme nerse manga halaldur», emma men héchqandaq nersining xumarigha qul bolmaymen. □ ■

13 «Yémeklikler ashqazan üçün, ashqazan bolsa yémeklikler üçündür»; emma Xuda u we bu her ikkisini yoqqa chiqiridu; ten bolsa buzuqchiliq üçün emes, belki Reb üçündür; Reb ten üçündür. □ 14 Xuda Rebni tirildürdi, shuningdek biznimu Öz qudriti bilen ölüm din tirildüridu. ■ 15 Téninglarning Mesihning ezaliri ikenlikini bilmemsiler? Undaқта, Mesihning ezalirini élip, pahishe ayalning ezaliri qilsam bolamdu? Hergiz bolmaydu! 16 Kim pahishe ayal bilen baghlan'ghan bolsa uning bilen bir ten bolidu, dep bilmemsiler? Chünki «*er-ayal*

□ **6:12** «hemme nerse manga halaldur» — bu söz-ibare belkim Korintliqlar üçün Injildiki yémek-ichmekler toghruluq bolghan telimlarning bir qisqartilmisi bolushi mumkin. Bu heqiqetke yéqin bolghini bilen, Pawlus hazir ulargha yémek-ichmekler toghruluq bashqa tereplerdinmu oylash kérek, dep telim bermekchi. ■ **6:12** 1Kor. 10:23. □ **6:13** «Yémeklikler ashqazan üçün, ashqazan bolsa yémeklikler üçündür» — bashqiche éytqanda: «yémeklikler qorsaқni toydurush üçün, qorsaқ bolsa yémekliklerni singdürüş üçün». Korintliqlardin beziliri bu gepni bashqa ishlargha tetbiqlap, «ténimizning herqandaq éhtiyajliri yaki arzu-heweslirini xalighanche qanduruwersek bolidu» dep oylaytti. Lékin, jinsiy exlaqsizliqqa kelsek bu toghra emes, elwette. «**Reb ten üçündür**» — ademni heyran qilarliq bu bayan toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ **6:14** Rim. 8:11; 2Kor. 4:14.

ikkisi bir ten bolidu» — déyilgenidi. □ ■ 17 Emma Rebge baghlan'ghuchi bolsa Uning bilen bir rohtur. ■ 18 Buzuqluqtin qéchinglar. «Insanlarning herbir sadir qilghan gunahi öz ténining sirtida bolidu!» — emma buzuqluq sadir qilghuchi öz ténige qarshi gunah qilidu. □ 19 Silerning téninglar silerni turalghu qilghan, Xuda teripidin silerge iltipat qilin'ghan Muqeddes Rohning ibadetxanisi, siler özünglarni özümningki emes dep bilmemsiler? □ ■ 20 Chünki siler chong bedel bilen sétiwélin'ghansiler; shunga téninglarda Xudani ulughlanglar.■

7

□ 6:16 «er-ayal **ikkisi bir ten bolidu**» — bu Xudaning Adem'atimiz we Hawa'animiz toghruluq bolghan sözi («Yar.» 2:24); bu söz herbir er-ayalig munasiwette emelge ashurulidu. ■ 6:16 Yar. 2:24; Mat. 19:5; Mar. 10:8; Ef. 5:31. ■ 6:17 Ez. 36:26-28; 1Kor. 12:13; Yar. 2:24 □ 6:18 «Insanlarning **herbir sadir qilghan gunahi öz ténining sirtida bolidu!**» — bezi alimlar, bu sözlerni Pawlusning özüningki, dep qaraydu; emma bashqa gunahlirimiz (mesilen, nepsaniyetchilik, haraqkeshlik)mu ténimizge yaman tesir yetküzmemdu? Yetküzidu, elwette. Shunga bizningche bu sözlerni Korintliqlarning özliriningki xata közqarishi dep oylaymiz; ular bu sözni buzuqluq (we bashqa «jismaniy» gunahlarni) qilishqa bahane qilatti. Pawlus uni emdilikte ularning xata közqarashlrini toghrilimaqchi boluwatatti. □ 6:19 «Xuda **teripidin silerge iltipat qilin'ghan**» — bizningche «silerge iltipat qilin'ghan» dégenlik «Muqeddes Roh»ni körsitidu. Shundaqmu mumkinchilik barki, u bu ayettiki «silerning téninglar» yaki «ibadetxana»ni körsitidu. ■ 6:19 1Kor. 3:16; 2Kor. 6:16; Ef. 2:21; Ibr. 3:6; 1Pét. 2:5. ■ 6:20 1Kor. 7:23; Gal. 3:13; Ibr. 9:12; 1Pét. 1:18.

Tenha hayat we er-ayalliq

¹ Emdi hazir siler xétinglarda otturigha qoyghan soallargha kéleyli, — «Er ayal zatining ténige tegmise yaxshidur».□

² Durus. Emma buzuqchiliqlardin saqlinish üçhün, herbir erkekning özining ayali bolsun, herbir ayalning özining éri bolsun. ³ Er ayaligha nisbeten erlik mejburiyitini ada qilsun, ayalmu érige nisbeten ayalliq mejburiyitini ada qilsun.□ ■

⁴ Ayal öz ténining igisi emes, belki éri uning igisidur; shuninggha oxshashla, er öz ténining igisi emes, belki ayali uning igisidur. ⁵ Peqet pütün zéhninglar bilen dualargha bérilish meqsitide öz maqulluqunglar bilen waqtinche birge yatmasliqqa kéliskendinla bashqa, er-ayal özara bir-birining jinsiy heq-telipini ret qilmisun. Shundaq alahide mezgildin kéyin yene birge bolunglar. Bolmisa, özünglarni tutuwalalmaydighanliqinglardin Sheytan silerni azdurush pursitini tépishi mumkin.■

⁶ Emma mundaq déyishim buyruq yolida emes,

□ **7:1** «Er ayal zatining ténige tegmise yaxshidur» — «er ayal zatining ténige tegmise (jinsiy munasiwette birge bolush, yaki toy qilishni kórsitidu) yaxshi ishtur» dégen sözler toghruluq: — Ehwalgha qarighanda Korintliqlar arisida: «Toy qilmay, peqet Rebning xizmitide bolush yaxshi» yaki «Er-ayalliq jinsiy munasiwiti yaxshi emes, jinsiy munasiwet ötküzülmisun, köprek dua-tilawetke bérilisun» dégendek gepler tarqalghan bolushi mumkin. Pawlus bu yerde mushu mesililer toghruluq sözlimekchi. □ **7:3** «er ayaligha nisbeten erlik mejburiyitini ada qilsun, ayalmu érige nisbeten ayalliq mejburiyitini ada qilsun» — «erlik mejburiyiti», «ayalliq mejburiyiti» jinsiy heqliqni öz ichige alidu, elwette. ■ **7:3** 1Pét. 3:7. ■ **7:5** Yo. 2:16.

belki meslihet yolididir. □ 7 Emdi men barliq ademlarning manga oxshash *boytaq* bolushini xalayttim; lékin bu ishta Xudaning hemme ademge bergen öz iltpati bar; birsi undaq, yene birsi bundaq. □ ■ 8 Emma men jorisiz tenha yashighanlar we tullargha shuni éytimenki, mendek tenha turiwerse yaxshi bolidu; □ 9 emma özünglarni tutuwalalmisanglar, nikahlininglar; chünki *ishq* otida köygendin köre nikahliq bolghan yaxshi. ■

10 Emma nikahlan'ghanlarga kelsek, ulargha men shuni tapilaymenki, — (bu emeliyette méning tapilighinim emes, yenila Rebningki),

□ 7:6 «Emma **mundaq déyishim buyruq yolida emes**» — bu ayettiki «déyishim»ni bezi alimlar «waqitliq ayrilip turush toghrisidiki bir tekliq, buyruq emes» dep chüshinidu, «Emma mundaq déginim buyruq yolida emes, belki meslihet yolididir» dep terjime qilidu. Yene beziler bizning terjimimizdek «déginim»ni Pawlusning er-ayalliq oghruluq hazir éytqan barliq sözliri dep qarap, «Bu déginim buyruq yolida emes, belki ruxset yolida...» dep terjime qilidu (7-ayetni körüng). □ 7:7 «bu **ishta Xudaning hemme ademge bergen öz iltpati bar**» — yeni, bala-chaqiliq bolush, yaki tenha bolush. Pawlus özi tenha bolup, pütün ömride ailsiz halda Xudaning xizmitide bolghan. ■ 7:7 Mat. 19:12; Ros. 26:29; 1Kor. 12:11. □ 7:8 «Emma **men jorisiz tenha yashighanlar we tullargha shuni éytimenki...**» — mushu ayettiki «jorisiz tenha yashighanlar» dégen söz grék tilida öz jorisidin (meyli erdin, meyli ayaldin, ölüm teripidin yaki qanun teripidin) ajriship ketkenlerni körsitidu, we shundaqla toy qilmighanlarnimu öz ichige alidu. ■ 7:9 1Tim. 5:14.

ayal éridin ajrashmisun □ ■ 11 (emma u ajrashqan bolsa, u tenha ötsun, yaki éri bilen yarishiwalsun); we ermu ayalini qoyup bermisun. 12 Qalghanliringlarga kelsek, men shuni éytimenki (bu Rebning éytqini emes), qérindashning étiqadsiz ayali bolsa we ayali uning bilen turuwérishke razi bolsa, u uni qoyup bermisun; □ 13 *étiqadchi* ayalning étiqadsiz éri bolsa we éri uning bilen turuwérishke razi bolsa, u éridin ajriship ketmisun. 14 Chünki étiqadsiz er bolsa étiqad qilghan ayalda pak dep hésablinidu; étiqadsiz ayal bolsa *étiqad qilghan* qérindashta pak dep hésablinidu; bolmisa, perzentliringlar haramdin bolghan bolatti; emma ular emdi pak boldi. □ 15 Lékin étiqadsiz bolghan terepning ketküsi bolsa, u ajriship ketsun; bundaq ehwallarda qérindash aka-ukilar, hede-singillar *nikah mejburiyitige*

□ 7:10 «Emma **nikahlan'ghanlarga kelsek, ularga men shuni tapilaymenki, — (bu emeliyette méning tapilighinim emes, yenila Rebningki)...**» — Pawlus öz telimini Reb Eysaning yer yüzide turghan waqtidiki telimidin ayriwétidu. Bu ish toghruluq we omumen bu bab üstide «qoshumche söz»imizni körüng.

■ 7:10 Mal. 2:14; Mat. 5:32; 19:9; Mar. 10:11; Luqa 16:18.

□ 7:12 «Qalghanliringlarga **kelsek, men shuni éytimenki (bu Rebning éytqini emes), ...**» — Reb Eysa yer yüzide bolghinida bu ishlar toghruluq telim bermigenidi. □ 7:14 «**Chünki étiqadsiz er**

bolsa étiqad qilghan ayalda pak dep hésablinidu; étiqadsiz ayal bolsa étiqad qilghan qérindashta pak dep hésablinidu; bolmisa, perzentliringlar haramdin bolghan bolatti; emma ular emdi pak boldi» — bu ayetke qarighanda, Korinttiki beziler «étiqadchi er yaki ayalning jorisi Eysa Mesihke étiqad qilmighan bolsa undaқта ularning nikahi bulghan'ghan bolidu, shunga ular ajrishishi kérek, shundaқта baliliri «haram»din bolghan bolidu» dep qaraydu. Bundaқ kózqarash xata.

baghlinip qalghan bolmaydu; qandaqla bolmisun Xuda bizni inaq-xatirjemlikte yashashqa chaqirghandur. □ ¹⁶ Ey *étiqadchi* ayal, éringni *étiqad qildurup* qutulduralaydighanliqingni nedin bilisen? Ey *étiqadchi* er, xotunungni *étiqad qildurup* qutulduralaydighanliqingni nedin bilisen? □ ■

Étiqad yoligha chaqirilghan waqittiki salahiyette turiwéringlar

¹⁷ Halbuki, Reb herqaysimizgha qandaq teqsim qilghan bolsa, qandaq halette chaqirghan bolsa, u shuningda méngiwersun; men hemme jamaetlerde shundaq yolyoruqni tapilaymen. ¹⁸ Birsü sünnetlik halette chaqirildimu? U qayta sünnetsiz qilinmisun; birsi sünnetsiz halette chaqirildimu? U emdi sünnet qilinmisun. □ ¹⁹ Sünnetlik bo-

□ **7:15** «lékin *étiqadsiz bolghan terepning ketküsi bolsa, u ajriship ketsun; bundaq ehwallarda qérindash ... nikah mejburiyitige baghlinip qalghan bolmaydu; qandaqla bolmisun Xuda bizni inaq-xatirjemlikte yashashqa chaqirghandur*» — bu muhim ayet toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. □ **7:16** «Ey *étiqadchi ayal, éringni étiqad qildurup qutulduralaydighanliqingni nedin bilisen? Ey étiqadchi er, xotunungni étiqad qildurup qutulduralaydighanliqingni nedin bilisen?*» — bizningche Pawlus mushu yerde, ishenmigen jora nikahtin ajrashmaqchi bolghan bolsa, uni étiqad qildurup qutquzush peqet Xudaningla qilidighan ishidur, biz ajiz bendilerning qilidighan ishi emes, shunga (jorisining ketküsi bolsa) uni erkinlikke qoyuwerigin, démekchi. «Qoshumche söz»imizni yene körüng. ■ **7:16** 1Pét. 3:1. □ **7:18** «Birsü sünnetlik halette chaqirildimu? U qayta sünnetsiz qilinmisun» — bezi Yehudiylar melum seweblerdin sünnitidin xijil bolup, «yat ellerdek bolay» dep, özini «sünnetsiz» körsetmekchi bolup birxil opératsiyeni qilduratti.

lush héchnerse hésablanmas, sünnetsiz bolushmu héchnerse hésablanmas; *hésab bolidighini* Xudaning emrlirige emel qilishtin ibarettur. ²⁰ Herkim qaysi halette chaqirilghan bolsa, shu halette qalsun. □ ■ ²¹ Sen chaqirilghanda qul halitide idingmu? Uning bilen karing bolmisun; lékin eger hörlük pursiti kelse, uni qolungdin berme. ²² Chünki Rebte chaqirilghan qul bolsa Rebning hör adimidur; uninggha oxshash, chaqirilip hör bolghuchimu Mesihning qulidur. ²³ Siler chong bedel bilen sétiwélindinglar; insanlarga qul bolmanglar. ■ ²⁴ I qérindashlar, herbiringlar qaysi halette chaqirilghan bolsanglar, shu halette Xuda bilen bille turunglar.

Tenha yashash

²⁵ Emma nikahlanmighanlar toghruluq Rebdin buyruq tapshuruwalmidim; shundaqtimu Rebdin bolghan rehim-shepqetke muyesser bolghanliqim üçün sadıq adem süpitide öz pikrimni éytimen. □ ²⁶ Emdi hazırqı

□ **7:20** «Herkim qaysi halette chaqirilghan bolsa, shu halette qalsun» — «qaysi halette chaqirilghan bolsa...» grék tilida «qandaq chaqirilghanliqi bolsa...» déyilidu. Démek, Xuda herbirimizni Mesihge chaqirghinida, ehwal-halitimizni bilip, u halitimizni Uning yolida ishletmekchi bolidu. ■ **7:20** Ef. 4:1; Fil. 1:27; Kol. 1:10; 1Tés. 2:12. ■ **7:23** 1Kor. 6:20; Ibr. 9:12; 1Pét. 1:18.

□ **7:25** «... nikahlanmighanlar toghruluq Rebdin buyruq tapshuruwalmidim...» — mushu yerde «nikahlanmighanlar» bolsa héchqachan jinsiy munasiwet ötküzüp baqmighan pak yigit yaki pak qizlarni körsitidu, dep qaraymiz. Bezi alimlar bu söz peqet qizlarni körsitidu, dep qaraydu. Emdi 36-ayetke qaraydighan bolsaq, bu ayet hem yigitlernimu hem qizlarnimu körsitidighanliqini bayqaymiz.

qiyinchiliqqa qarighanda, er kishining shu *tenha* halette bolushini yaxshi ish deymen.

□ 27 Ayalgha baghlan'ghan bolsang, undaqa, uning bilen ajrishishni oylima; ayalingdin ajriship kettingmu? Undaqa yene öylinishni oylima. 28 Lékin öylenseng, sen gunah qilghan bolmaysen; we nikahlanmighanlar nikahlansa, ularmu gunah qilghan bolmaydu. Emma shundaq qilsa ular jismaniy jehette japagha uchraydu; méning silerni uningdin xaliy qilghum bar. □ 29 Emma shuni dégüm barki, i qérindashlar — waqit qisqidur. Shunga ayalliq bolghanlar ayalsizlardek bolsun; □ 30 matem tutqanlar matem tutmighanlardek bolsun; bext-xushalliqa bolghanlar bext-xushalliqa bolmighanlardek bolsun; mal-mülük sétiwalghanlar mal-mülüksizlerdek bolsun; 31 bu dunyadiki bayliqlardin behrimen bolghanlar dunyani özining teelluqati dep bilmisun; chünki

□ 7:26 «**emdi hazirqi qiyinchiliqqa qarighanda,...**» — Pawlus mushu xetni yazghan waqitta Rim impériyesi boyiche köp sandiki ishen'güchiler zor ziyankeshlikke uchrawatatti. □ 7:28 «**Emma shundaq qilsa ular jismaniy jehette japagha uchraydu**» — Pawlusning bu sözi, herbir er-ayalliqniki normal munasiwette bolghan musheqqet-japalar, éviz-peslikler toghruluq éytilidu, dep qaraymiz. Uning üstige ashu dewrdiki ziyankeshlik astidimu er-ayallarning bir-birige bolghan muhebbiti üçün, bir-birini éghirchiliqtin ayash üçün tartqan derd-elemliri téximu éghir bolushi mumkin idi. □ 7:29 «**waqit qisqidur. Shunga ayalliq bolghanlar ayalsizlardek bolsun...**» — 31-ayettiki izahatni körüng.

bu dunyadiki hazirqi halet ötüp kétidu. □ ■

³² Emma silerning ghemsiz bolushunglarni xalaymen. Ayalsiz kishi bolsa Rebning ishlirini oylaydu, qandaq qilip Rebni xursen qilishning ghémide bolidu. ■ ³³ Emma ayalliq kishi qandaq qilip ayalini xursen qilish üçün bu dunyadiki ishlarning ghémide bolidu; ³⁴ Yene kélip ayal we nikahlanmighan qizning otturisida perq bar; nikahlanmighan qiz bolsa Rebning ishlirining, qandaq qilip hem tende hem rohta pak-muqeddes bolushning ghémide bolidu; emma yatliq bolghan ayal qandaq qilip éri xursen qilish üçün, bu dunyadiki ishlarning ghémide bolidu. ³⁵ Emma men bu sözni silerning menpeetinglarni közde tutup dewatimen; boynunglarga sirtmaq sélish üçün emes, belki ishliringlarning güzel bolushi, könglünghar bölünmigen halda Rebge bérilip Uni kütüshünghar üçün dewatimen.

³⁶ Emma eger birsi niyet qilghan qizgha nisbeten muamilemning durus bolmighan yéri bar dep qarisa, u qiz yashliq baharidin ötüp ketken bolsa, ikkisi özini tutuwalalmisa, u xalighinini qilsun, u

□ **7:31** «... bu dunyadiki bayliqlardin behrimen bolghanlar dunyani özining teelluqati dep bilmisun; chünki bu dunyadiki hazirqi halet ötüp kétidu» — «waqit qisqidur» 29-31-ayetlerde Pawlus ulargha barliq waqitni, Xudaning xizmiride bolush pursetlirini qedirleshni dewet qilidu. Uning asasiy menisi, mushu dunyadiki bext-bayliqlar bizde bolsa ulardin huzurlansaq bolidu, lékin mushu alem «besh künlük» bolghachqa, Xudaning xizmitide, menggülük paydiliq bolghan ishlargha qarap méngishimizgha toghra kélidu, démekchi. ■ **7:31** Yesh. 40:6; Yaq. 1:10; 4:14; 1Pét. 1:24; 1Yuh. 2:17. ■ **7:32** 1Tim. 5:5.

gunah qilgan bolmaydu; ular nikah qilsun. □

³⁷ Biraq, birsi öz könglide muqim turup, héchqandaq ishq bésimi astida bolmay, belki öz iradisini bashqurup, könglide niyet qilghan qizini emrige almasliqni qarar qilghan bolsa, yaxshi qilghan bolidu. ³⁸ Qisqisi, öylen'genning öylen'ginimu yaxshi ish, öylenmigenning öylenmiginimu téximu yaxshi ish.

³⁹ Éri hayat chaghda ayali uninggha baghlan'ghandur; emma éri ölümde uxlighan bolsa, u xalighan kishige (peqet Rebde, elwette)

□ **7:36 «Eger birsi niyet qilghan qizgha nisbeten muamilemning durus bolmighan yéri bar dep qarisa...»** — «nietet qilin'ghan qizi» dégenning bashqa bir chüshenchisi «wedileshken qizi». Ishqilip, bu ayet boyiche, toy qilmighan er kishi könglide bir qizni oylaydu. Qizgha «muamilemning durus bolmighan yéri bar» dégenliki belkim: (1) qizgha bolghan ishqini söz yaki heriket bilen bildürüshtin özini tutuwalalmasliq, lékin uninggha téxi éniq wede qilmasliq, shundaqla qizni qiynash; yaki (2) qizgha wede bergendin kéyin yene ikkilinip waqitni keynige sürüş, shundaqla qizni qiynash; yaki (3) toyning waqtini békitken bolsimu, ular toy waqtini kütüşke özlirini tutuwalalmisa, toyni baldurraq qilsa bolidu. Qisqisi, oghul balilarning qizlarning söygüsü yaki héssiyatliiri bilen oynishishigha hergiz bolmaydu. Toluq ayetning bashqa birxil terjimisi: «Emma eger birsi özining tenhaliqigha qarap namuwapiq yürgen bolsa, yashliq baharidin ötüp ketken bolsa, özini tutuwalalmisa, u xalighiniche qilsun, u gunah qilghan bolmaydu; ular nikah qilsun» yene bashqa terjimilirimu bar; «qoshumche söz»imizni körüng.

nikahlinishqa erkin bolidu. □ ■ 40 Lékin qarishimche u tul qalsa, téximu bextlik bolidu; mendimu Xudaning Rohi bar, dep ishinimen! □ ■

8

Butlarga atalghan taamlar

¹ Emdi «butlarga atap nezir qilin'ghan taamlar» mesilisige kéleyli. «Hemmimizde bilim bar» dep bilimiz. Xosh, biraq bilim bolsa ademni körenglitidu; méhir-muhebbet bolsa ademni quridu. □ ² «Méning bilimim bar» dep hésablighan kishi, emeliyette héchnémimi téxi bilishke tégishlik derijide bilmigen

□ **7:39** «Éri ölümde **uxlighan bolsa**» — mushu söz, ölüp ketkenlikni körsitidu. Tewrat-Injil boyiche étiqadchilargha nisbeten ölüş peqet waqitliq uxlash, xalas. «u **xalighan kishige (peqet Rebde, elwette) nikahlinishqa erkin bolidu**» — «peqet Rebde (nikahlansun)» — (1) peqet étiqadchigha nikahlansun; (2) Rebning shexsiy yolyoruqi bilen nikahlansun, dégen ikki menini öz ichige élishi mumkin. ■ **7:39** Rim. 7:2. □ **7:40** «**mendimu Xudaning Rohi bar, dep ishinimen!**» — bu kinayilik söz. Korint shehiridiki jamaettiki bezi ademler özlirini «peyghember» hésablap, Pawlusning sözlirini qobil qilmaytti (14:36, 37ni körüng). ■ **7:40** 1Tés. 4:8. □ **8:1** «Emdi «**butlarga atap nezir qilin'ghan taamlar**» mesilisige kéleyli» — Korint shehiridikilerning köpinchisi bolsa butperes bolup, ular butlarga choqunush üçün butqa atap nezir qilin'ghan göshni yeytti. Korintliqlarning toy we bashqa murasimlirimu butxanilarda ötküzülüp, butqa atap nezir qilin'ghan göshler dastixan'gha qoyulatti. U chaghlarda bundaq göshni yéyish-yémeslik yaki butxanida ötküzülgen murasimlarga qatnishish-qatnashmasliq étiqadchilar üçün chong bir mesile bolghan. «**méhir-muhebbet bolsa ademni quridu**» — «rohiy qurush» («ademni qurush») toghruluq «Rimliqlargha»diki kirish söz»imizni körüng.

□ **7:39** Rim. 7:2. □ **7:40** «**mendimu Xudaning Rohi bar, dep ishinimen!**» — bu kinayilik söz. Korint shehiridiki jamaettiki bezi ademler özlirini «peyghember» hésablap, Pawlusning sözlirini qobil qilmaytti (14:36, 37ni körüng). ■ **7:40** 1Tés. 4:8. □ **8:1** «Emdi «**butlarga atap nezir qilin'ghan taamlar**» mesilisige kéleyli» — Korint shehiridikilerning köpinchisi bolsa butperes bolup, ular butlarga choqunush üçün butqa atap nezir qilin'ghan göshni yeytti. Korintliqlarning toy we bashqa murasimlirimu butxanilarda ötküzülüp, butqa atap nezir qilin'ghan göshler dastixan'gha qoyulatti. U chaghlarda bundaq göshni yéyish-yémeslik yaki butxanida ötküzülgen murasimlarga qatnishish-qatnashmasliq étiqadchilar üçün chong bir mesile bolghan. «**méhir-muhebbet bolsa ademni quridu**» — «rohiy qurush» («ademni qurush») toghruluq «Rimliqlargha»diki kirish söz»imizni körüng.

□ **7:39** Rim. 7:2. □ **7:40** «**mendimu Xudaning Rohi bar, dep ishinimen!**» — bu kinayilik söz. Korint shehiridiki jamaettiki bezi ademler özlirini «peyghember» hésablap, Pawlusning sözlirini qobil qilmaytti (14:36, 37ni körüng). ■ **7:40** 1Tés. 4:8. □ **8:1** «Emdi «**butlarga atap nezir qilin'ghan taamlar**» mesilisige kéleyli» — Korint shehiridikilerning köpinchisi bolsa butperes bolup, ular butlarga choqunush üçün butqa atap nezir qilin'ghan göshni yeytti. Korintliqlarning toy we bashqa murasimlirimu butxanilarda ötküzülüp, butqa atap nezir qilin'ghan göshler dastixan'gha qoyulatti. U chaghlarda bundaq göshni yéyish-yémeslik yaki butxanida ötküzülgen murasimlarga qatnishish-qatnashmasliq étiqadchilar üçün chong bir mesile bolghan. «**méhir-muhebbet bolsa ademni quridu**» — «rohiy qurush» («ademni qurush») toghruluq «Rimliqlargha»diki kirish söz»imizni körüng.

bolidu. □ ³ Emma Xudani söygen kishi bolsa, u Uning teripidin tonulidu. □

⁴ Xosh, emdi «butlarga atap nezir qilin'ghan taamlar» toghruluq — bizge melumki, «Jahanda but dégen héchnéme hésablanmaydu», we «birla Xudadin bashqa héch ilah yoqtur». □ ■ ⁵ Gerche nurghun atalmish ilahlar bar bolsimu — meyli ular zéminda yaki asmanda turidu dep qarilishidin qet'iynezer (derweqe «ilahlar» köp, we «reb»ler köptur) ⁶ biraq biz üçhün peqetla bir Xuda, yeni Ata bardur. Uningdin barliq mewjudatlar apiride bolghan, bizmu Uning üçhün mewjut bolghanmiz; *shuningdek*, birla Reb, yeni Eysa Mesih bardur. Pütkül mewjudatlar U arqiliq mewjut, bizmu U arqiliq hayatmiz. ■

⁷ Emma bundaq bilim hemmimizde téxi yoqtur; téxi butlarga köndürülginidin xalas bolmighan bezi *ishen'güchiler* bolsa mushundaq taamlarni «butqa atap nezir qilin'ghan» dep bilip yeydu; shundaqla ularning wijdani ajiz bolghachqa, bulghan'ghan bolidu. ■ ⁸ Emeliyette taamlarning

□ **8:2** ««Méning bilimim bar» dep hésablighan kishi, emeliyette héchnémini téxi bilishke tégishlik derijide bilmigen bolidu» — bu ajayib bayan toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. □ **8:3** «Emma Xudani söygen kishi bolsa, u Uning teripidin tonulidu» — «Xuda teripidin tonulidu» — belkim, Xuda uni bilip «bu kishi Méning adimim» dep étirap qilidu, démekchi. □ **8:4** ««Jahanda but dégen héchnéme hésablanmaydu» we «birla Xudadin bashqa héch ilah yoqtur»» — 1-ayettiki «hemmimizde bilim bar», «bu dunyada but dégen héchnerse emes» we «Xudadin bashqa héch ilah yoqtur» belkim bu Korint jamaitidikiler özlirining shuaridek daim éytidighan sözler idi. ■ **8:4** Qan. 4:39; Rim. 14:14; 1Kor. 10:19; Ef. 4:6. ■ **8:6** Mal. 2:10; Yuh. 13:13; 1Kor. 12:3; Ef. 4:6; Fil. 2:11. ■ **8:7** 1Kor. 10:28.

özliri bizni Xuda bilan yarashturalmaydu; yémisek bizning kemchilikimiz hésablanmaydu, yégen bolsaq artuqchiliqmu hésablanmaydu. ■ 9 Biraq herhalda *yéyish* erkinliklarning ajizlarga putlikashang bolmasliqigha köngül qoyunglar. ■

10 Chünki ajiz bir bende bilimi bar bolghan séning butxanidiki dastixanda olturup yégenlikingni körse, undaqta u öz ajiz wijdanigha qarshi halda butlarga atap nezir qilin'ghan taamlarni yéyishke «qurulup kücheytilidighan» bolmamdu? □

11 Shuning bilen Mesih uning nijati üçün ölgen, séning qérindishing bolghan bu ajiz bende séning biliming wejedin halak bolidu. ■

12 Shu yol bilen qérindashlarga ziyan yetküzüp gunah qilip, ularning ajiz wijdanini zeximlendürüp, Mesihke qarshi gunah qiliwatisiler. 13 Shunga,

■ 8:8 Rim. 14:17.

■ 8:9 Gal. 5:13.

□ 8:10

«Chünki ajiz bir bende bilimi bar bolghan séning butxanidiki dastixanda olturup yégenlikingni körse, undaqta u öz ajiz wijdanigha qarshi halda butlarga atap nezir qilin'ghan taamlarni yéyishke «qurulup kücheytilidighan» bolmamdu?» — bu ayet toghruluq ikki éghiz gep qilish kérek. Birinchi, kona zamanlarda köp butxanilarga munasiwetlik «ashxanilar», «réstoranlar» bar idi. Meqsiti butpereslik emes, belkim peqet payda körüshtin ibaret idi. Emma satqan taamlarning köpinchisi belkim xelqler shu butxanida butlarga atap qilghan nersiler bolushi mumkin idi. Shuning bilen bir waqitta nurghun kishiler bundaq taamni yéyishning özini «sawabliq ish», «teylelik ish» dep qarishi mumkin. Ikkinchi, Pawlusning «uning wijdani... «**qurulup kücheytilidighan**» dégen sözi kinayilik gep. Mezkur sözni yuqiriqi «muhebbet (**ademni, yeni ademning rohini) quridu**» dégen söz bilen sélishturishimiz kérek. «Muhebbetning qurushi»ning netijisi yaxshi, elwette; lékin mushu ayette «bilimi bar» ademning herikiti ajiz qérindishini öz wijdanigha xilapliq qilishqa «qurup kücheytidu». ■ 8:11 Rim. 14:15.

eger birer taam öz qérindishimni yiqitidighan qiltaq bolsa, qérindishimni yiqitmasliqim üçhün men menggüliche göshni qet'iy yémeymen.■

9

Pawlusning köp rosulluq heq-hoquqlirini ishletmesliki

¹ Men erkin emesmu? Men rosul emesmu? Men Rebbimiz Eysa Mesihni körgen emesmu? Siler özünglar méning Rebde bolghan ejrim emesmu?□ ■ ² Eger bashqilargha nisbeten rosul dep hésablanmisam, men héch bolmighanda silerge rosul boldum; chünki özünglar Rebde méning rosul bolghanliqimni testiqlighan möhürdursiler.

³ Méni sürüshte qilmaqchi bolghanlarga bolghan jawabim mundaq: —□ ⁴ Bizlarning yep-ichishke hoquqimiz bar emesmu?□ ■

⁵ Bizning bashqa rosullar, Rebning Öz iniliri

■ **8:13** Rim. 14:21; 2Kor. 11:29. □ **9:1** «Men erkin emesmu? Men rosul emesmu? Men Rebbimiz Eysa Mesihni körgen emesmu? Siler özünglar méning Rebde bolghan ejrim emesmu?» — Pawlus bu babta bezi ademlarning uninggha «uni qil, buni qil» déyishige «men erkin adem» dep jawab béridu.

■ **9:1** Ros. 9:3,17; 22:14,18; 23:11; 1Kor. 4:15; 15:8; 2Kor. 12:2. □ **9:3** «Méni sürüshte qilmaqchi bolghanlar...» — bu söz Korint jamaitide, Pawlus heqiqiy rosul emes, dep yürgen bezi ademlerni körsitidu. □ **9:4** «Bizlarning yep-ichishke hoquqimiz bar emesmu?» — rosullar xush xewerni tarqitish xizmitige alahide ayrilip chiqqachqa, jamaetlerdin yémek-ichmek jehette, yeni iqtisadiy jehettiki yademege érishishke hoquqluqtur. Emma Pawlus we xizmetdishi Barnabas Korint shehiride shundaq hoquqni ishletmigen. Kéyinki ayetlerni körüng. ■ **9:4** 1Kor. 9:14; 1Tés. 2:6; 2Tés. 3:9.

we Kéfasning qilghinidek, étiqadchi bir singilni emrimizge élip seperde hemrah qilip yürüş heqqimiz yoqmu? □ ■ 6 Ejeba, peqet Barnabas bilen méningla emgek qilmasliqqa hoquqimiz yoqmu? 7 Kim xirajetni özi tölep *esker bolup* jengge chiqidu? Kim üzümzar bina qilip uning méwisidin yémeydu? Qaysi pada baqquchi padining sütidin ichmeydu? ■ 8 Bu dégenlim peqet insaniy közqarash boyiche éytilghanmu? Tewrat-qanunning özidimu oxshash déyilgen emesmu?! 9 Chünki Musagha chühürülgen qanunda: «Xaman tepken öküzning aghzigha köshek salma» dep pütülgendur. Xuda öküzlergila köyün'genmu, □ ■ 10 yaki buni peqet bizlerni dep éytqanmu? Shühhisizki, bu sözler bizler üçün pütülgendur; shuning üçün yer heydigüchi ümidte heydishige tégishlik, shundaqla xaman tepküchimu hosuldin behrimen bolush ümidide ishleshke tégishliktur. □ 11 Biz silerge rohiy bext-beriketlerni térip, silerdin maddiy jehettin yighiwalsaq bu chektin éship ketkenlik bolamdu? ■ 12 Bashqa *xizmetchiler* silerde mushu hoquqni ishletken yerde, biz shundaq qilsaq téximu bolidighu?

□ 9:5 «Bizning **bashqa rosullar, Rebning Öz iniliri we Kéfasning qilghinidek, étiqadchi bir singilni emrimizge élip seperde hemrah qilip yürüş heqqimiz yoqmu?**» — démek, rosullar özliri we bala-chaqilirimu jamaetning iqtisadiy yardimige hoquqluqtur.

■ 9:5 Mat. 8:14. ■ 9:7 Yuh. 21:15; 1Kor. 3:6, 7, 8; 2Kor. 10:4; 1Pét. 5:2. □ 9:9 «Xaman **tepkén öküzning aghzigha köshek salma**» — «Qan.» 25:4. ■ 9:9 Qan. 25:4; 1Tim. 5:18.

□ 9:10 «Shuning üçün yer **heydigüchi ümidte heydishige tégishlik, shundaqla xaman tepküchimu hosuldin behrimen bolush ümidide ishleshke tégishliktur**» — «Am.» 9:13. ■ 9:11 Rim. 15:27; Gal. 6:6.

Emma Mesihning xush xewirige héch tosalghu bolmisun dep, biz bu hoquqni héchqachan ishlitip baqmiduq; eksiche, herqandaq ishlargha chidap kéliwatimiz. □ ■ ¹³ Ibadetxanidiki muqeddes ishlar üçün ishligüchilerning ibadetxanigha atalghan hediylerdin yeydighanliqini, qurban'gahta xizmet qiliwatqanlarning qurbanliqlardin ülüşini alidighanliqini bilmemsiler? ■

¹⁴ Shuninggha oxshash, Reb xush xewerni jakarlighuchilarning jéni xush xewerdin béqilsun dep békitkendur. □ ■

¹⁵ Emma men bolsam bu hoquqlarning héchqaysisini ishlitip baqmidim. Hem hazirmu mushu hoquqtin padilnay dep mushularni yéziwatqinim yoq! Chünki men bashqilarning méni bu pexirlinidighanlirimdin mehrum qilghinidin köre ölginim tüzük! □ ¹⁶ Chünki méning xush xewerni jakarlishimda pexirlen'güdek ish yoq; chünki uning mejburiyiti méni bésip turidu; xush xewerni jakarlimisam halimgha way! ¹⁷ Chünki eger uni xalis qilsam, buningdin manga in'am

□ **9:12** «... Mesihning xush xewirige héch tosalghu bolmisun dep, biz bu hoquqni héchqachan ishlitip baqmiduq; eksiche, herqandaq ishlargha chidap kéliwatimiz» — ghelite yéri shuki, beziler «Pawlus we Barnabas heqiqiy rosullar emes, chünki ular bizdin pul **sorap baqmighan!**» dégen. ■ **9:12** Ros. 20:33; 2Kor. 11:9; 12:13. ■ **9:13** Qan. 18:1. □ **9:14** «... **Xush xewerni jakarlighuchilarning jéni xush xewerdin béqilsun**» — démek, xush xewerni qobul qilghanlar teripidin qamdalsun. ■ **9:14** Law. 19:13; Qan. 24:14; 25:4; Mat. 10:10; Luqa 10:7; 1Tim. 5:18. □ **9:15** «men **bashqilarning méni bu pexirlinidighanlirimdin mehrum qilghinidin köre ölginim tüzük!**» — «bu pexirlen'ginim» del uning xush xewerni héchqandaq in'am-hediyeni qobul qilmay jakarlighanliqini körsitidu.

bolidu; emma öz ixtiyarim bilan bolmisa, bu peqet méning ghojidarliq burchini ada qilghinim bolidu, xalas.

¹⁸ Shundaq iken, méning in'amim zadi néme bolidu? Méning in'amim del shuki, xush xewer jakarlighinimda men xush xewerge kishilerni heqsiz érishtürimen — démek, in'amim xush xewer yetküzüshtiki tégishliq *heq élish* hoquqlirimni héch ishletmeslikimdin ibarettur.

¹⁹ Chünki hemme ademning ilkidin erkin bolup, özümni köpchilikke qul qildim; shu yol bilan téximu köprek ademlerni qayil qilip qutquzsam deymen.

²⁰ Yehudiylarni qayil qilip qutquzush üçün Yehudiylargha nisbeten Yehudiygha oxshash boldum; Tewrat qanuni astida turghanlarni qayil qilip qutquzush üçün (Tewrat qanuni astida turghan bolmisammu) Tewrat qanuni astida turghanlarga nisbeten Tewrat qanuni astida turghan'gha oxshash boldum; ■ ²¹ Tewrat qanunida bolmighanlarni qayil qilip qutquzush üçün Tewrat qanunida bolmighanlarga nisbeten (Xuda aldida qanunsiz bolmay, belki Mesihning qanunigha boysunushum bilen) men Tewrat qanunida bolmighanlarga oxshash boldum; □ ■ ²² ajizlarni qayil qilip qutquzush üçün ajizlarga özüm ajizdek boldum; mumkin qeder köprek ademni qutquzush üçün men

■ **9:20** Ros. 16:3; 18:18; 21:23. □ **9:21** «Tewrat qanunida bolmighanlar» — démek, Yehudiy emesler. Ular Tewrat qanunini bilmeydu yaki uni étirap qilmighanlardur. «Mesihning qanuni» — Muqeddes Rohta yashap «Perwerdigar Xudayingni pütün qelbing bilen, pütün jéning bilen we pütün küchüng bilen söygin» we «qoshnangni özüngni söygendek söygin» dégendin ibaret, elwette. ■ **9:21** Gal. 2:3.

herqandaq ademge qarita shundaq adem boldum. □ ■ ²³ Özümning xush xewerdin nésiwem bolushi üçün uni dep hemme ishni qilimen.

²⁴ Beygige chüshkenlarning hemmisi yügürishidu, emma peqet birila mukapatqa érishidighinini bilmemsiler? Ghelibe qazinish üçün yügürünglar.

■ ²⁵ Musabiqide élishquchilarning hemmisi özini her jehettin tizginleydu; ular peqet bir chirip kétédighan tajgha érishish üçün shundaq qilidu, emma biz bolsaq chirimas taj üçün shundaq qilimiz. □ ■ ²⁶ Shunga men nishansiz ademdek yügürüwatmaymen; musht atsam hawagha atidighan ademdek bolmaymen. ²⁷ Uning ornigha men öz ténimni urup özümge köndürüp, uni özümge qul qilimen; undaq qilmighanda, bashqilargha telim jakarlap turup özüm layaqetlik bolmay qélishim mumkin.

10

Israillarning Misirdin chiqip, chöl-bayawandin ötkendiki weqelerdin sawaq élishimiz kérek

□ **9:22** «ajizlarni **qayil qilib qutquzush üçün ajizlarga özüm ajizdek boldum**» — «ajizlar» belkim Xuda toghrisidiki bilimni tonup yetmigenlikten wijdani asanla azablinidighan étiqadchilarni, yaki étiqadi küchlük emeslerni körsitidu. ■ **9:22** Rim. 15:1; 1Kor. 10:33; Gal. 6:1. ■ **9:24** Gal. 2:2; 5:7; Fil. 2:16; 2Tim. 4:7; Ibr. 6:18.

□ **9:25** «Musabiqide élishquchilarning **hemmisi özini her jehettin tizginleydu; ular peqet bir chirip kétédighan tajgha érishish üçün shundaq qilidu...**» — eslidiki «Olimpiya»diki ghaliblar yopurmaq-güllerdin yasalghan tajgha érishetti. ■ **9:25** 2Tim. 2:4; 4:7,8; 1Pét. 4:1; 5:4.

1 Chünki, i qérindashlar, men silerning ata-bowilirimizning hemmisining bulut astida yürülenlikidin we hemmisining déngizdin ötüp mangghanliqidin xewersiz yürüşünlarni xalimaymen; ■ 2 ularning hemmisi bulutta hem déngizda Musaning yétekchilikige chömüldürülen; □ ■ 3 ularning hemmisi oxshash rohiy taamni yégen, ■ 4 hemmisi oxshash rohiy ichimlikni ichken; chünki ular özlirige *hemrah bolup* egiship yürgen rohiy uyultashtin ichetti (emeliyette, mushu uyultash Mesihning Özi idi); ■ 5 shundaqtimu, Xuda ularning köpinchisidin razi bolmighanidi; chünki «Ularning *jesetliri chöl-bayawanda chéchilip qalghan*». □ ■ 6 Emma bu ishlar ularning béshigha bizlerge sawaq-bésharet bolsun üçün chüshkenidi; buningdin meqset, bizning ularning yaman ishlargha hewes qilghinidek hewes qilmasliqimiz üçündür. ■ 7 Siler yene ularning bezilirige oxshash butqa choqunidighanlardin bolmanglar; bular toghruluq: «Xelq yep-ichishke olturdi,

■ 10:1 Mis. 13:21; 14:22; Chöl. 9:18; Qan. 1:33; Ye. 4:23; Neh. 9:12,19; Zeb. 78:13,14; 105:39. □ 10:2 «ularning (silerning ata-bowiliringlar, 1-ayetni körüng) hemmisi bulutta hem déngizda Musaning yétekchilikige chömüldürülen» — mushu

(1-2-ayete xatirilen'gen) weqelerni téximu yaxshi chüshinish üçün «Misirdin chiqish» 14-babni körüng. «Musa» Musa peyghember, elwette. Mushu muhim ayet üstide we bu babtiki bashqa misallar toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. ■ 10:2 Mis. 13:20-22; 14:19, 20. ■ 10:3 Mis. 16:15. ■ 10:4 Mis. 17:6; Chöl. 20:11; Zeb. 78:15-16 □ 10:5 «Ularning *jesetliri chöl-bayawanda chéchilip qalghan*» — «Chöl.» 14:16, 32. ■ 10:5 Chöl. 26:65.

■ 10:6 Chöl. 11:4,33; Zeb. 106:14.

andin keyp-sapagha turdi» dep pütülgen. □ ■
 8 Biz yene ularning bezilirining buzuqchiliq qilghinidek buzuqchiliq qilmayli; chünki shu wejidin ulardin yigirme üç ming kishi bir kündila öldi. □ ■ 9 Yene ularning bezilirining Mesihni sinighinidek Mesihni sinimayli; chünki shu sewebtin ular yılanlar chéqishi bilen halak boldi. □ ■ 10 Yene ularning beziliri aghrin'ghandek aghrinip qaqshimanglar — netijide, ular jan alghuchi *perishte* teripidin öltürüldi. □ ■ 11 Emdi bu weqelarning hemmisi ularning béshigha bésharetlik misallar süpitide chüshken we axirqi zamanlar béshimizgha kéliwatqan bizlarning ulardin sawaq-ibret élishimiz üçün xatirilen'genidi. □ ■ 12 Shuning bilen

□ **10:7** «Xelq **yep-ichishke olturdi, andin keyp-sapagha turdi**» — mushu yerdiki «keyp-sapa» belkim butpereslik hem uninggha baghlan'ghan shehwaniyetni körsitidu. «Pütülgen» — «muqeddes kitapta pütülgen», elwette («Mis.» 32:6). ■ **10:7** Mis. 32:6.

□ **10:8** «Biz **yene ularning bezilirining buzuqchiliq qilghinidek buzuqchiliq qilmayli; chünki shu wejidin ulardin yigirme üç ming kishi bir kündila öldi**» — bu weqe «Chöl.» 25:1-9de xaritilen'gen. ■ **10:8** Chöl. 25:1, 9; Zeb. 106:28-29

□ **10:9** «Yene **ularning bezilirining Mesihni sinighinidek Mesihni sinimayli; chünki shu sewebtin ular yılanlar chéqishi bilen halak boldi**» — «Chöl.» 21:1-9ni körüng. ■ **10:9** Chöl. 21:5; Zeb. 106:14. □ **10:10** «Yene **ularning beziliri aghrin'ghandek aghrinip qaqshimanglar — netijide, ular jan alghuchi perishte teripidin öltürüldi**» — «Chöl.» 16:41-50ni körüng. ■ **10:10** Mis. 16:2; 17:2; Chöl. 14:36; Zeb. 106:25-26 □ **10:11** «**bu weqelarning hemmisi ularning béshigha bésharetlik misallar süpitide chüshken**» — «bésharetlik misallar»: «qoshumlike söz»imizde biz bu bab toghruluq sözliginimizde bu téma toghruluqmu toxtilimiz.

■ **10:11** Rim. 15:4; 1Kor. 9:10; Fil. 4:5; Ibr. 10:25.

«Men *étiqadta* ching tirep turmaqtimen» dégen kishi özining yiqilip kétishidin hézi bolsun!
 13 Siler duch kelgen sinaqlarning hemmisige bashqa ademlermu oxshash duch kelgen. We Xuda bolsa wediside turghuchidur, U silerni kötörelmigüdek sinaqlargha uchratmaydu, belki sinaq béshinglarga chüshkende, shuning bilen teng uningdin ötüp qutulush yolini yaritip béridu; siler shuning bilen uninggha berdashliq béridighan bolisiler. □ ■ 14 Shu sewebtin, söyümlüklirim, butperesliktin qéchinglar!

15 Silerni eqil-hoshi jayida kishiler dep qarap shuni éytiwatimen; sözligenlirimni bahalap béqinglar: — 16 Biz beriketlik bolsun dep tiligen, beriketlik jamdiki sharabni ichkinimiz, Mesihning qénidin orta q behirlen'ginimiz emesmu? Bizning oshutqan nanni yéginimiz, Mesihning ténidin orta q behirlen'ginimiz emesmu? □ 17 Biz nurghun bolsaqmu bir nan, bir tendurmiz; chünki hemmimiz shu bir nandin nésiwe alimiz. □ ■ 18 Jismaniy Israilgha

□ **10:13** «Siler duch kelgen sinaqlarning hemmisige bashqa ademlermu oxshash duch kelgen» — eyni tékistte: «Siler duch kelgen sinaqlardin héchqaysisi pütkül insaniyetke orta q emes» dégen sheklide ipadilini. ■ **10:13** 1Kor. 1:8; 1Tés. 5:24; 2Pét. 2:9. □ **10:16** «beriketlik jam» ... «oshutqan nan» — «beriketlik jam» we «oshutqan nan» dégenler «Rebning ziyapiti» yaki «Rebning ghizasi»din ibarettur. «Rebning ziyapiti» yaki «Rebning dastixini» toghruluqmu 11:23-34ni körüng. □ **10:17** «Biz nurghun bolsaqmu bir nan, bir tendurmiz; chünki hemmimiz shu bir nandin nésiwe alimiz» — bashqa birxil terjimisi: «Nan bir bolghachqa, bizmu bir ten bolimiz; chünki hemmimiz bir nandin nisiwe alimiz». ■ **10:17** Rim. 12:5; 1Kor. 12:27.

qaranglar; qurbanliqlarni yégenler qurban'gahqa nésipdashlar emesmu? ¹⁹ Emdi néme démekchimen? Butqa atap sunulghan qurbanliqning birer ehmiyiti barmidu? Butning birer ehmiyiti barmidu? ■ ²⁰ Yaq, biraq kapirlar butlarga sun'ghan qurbanliqlarni Xudagha emes, belki jinlarga ataydu. Men silerning jinlar bilen ortaq nésipdash bolushunglarni xalimaymen. □ ■ ²¹ Rebning jamidin we jinlarning jamidin teng ichküchi bolsanglar bolmaydu; Rebning dastixinigha we jinlarning dastixinigha teng daxil bolsanglar bolmaydu. ²² Rebning hesetghezipini qozghimaqchimizmu? Biz Uningdin küchlükmu-ya?

²³ «Hemme nerse halaldur», emma hemme nerse paydiliq boluwerme ydu; «hemme nerse halaldur», emma hemme nerse ademning *étiqadini* quralmaydu. □ ■ ²⁴ Emdi héchkim öz menpeetini izdimisun, belki özgilerningkini izdisun. ■ ²⁵ Gösh bazirida sétilghan herbirnersini wijdanlarni dep olturmay, héchnémini sürüshte qilmay yewéringlar. ²⁶ Chünki «Jahan we uninggha tolghan hemme mewjudatlar Perwerdi-

■ **10:19** 1Kor. 8:4. □ **10:20** «kapirlar butlarga sun'ghan qurbanliqlarni Xudagha emes, belki jinlarga ataydu» — «kapirlar» grék tilida «taipiler» yaki «eller». ■ **10:20** Law. 17:7; Qan. 32:17. □ **10:23** «hemme nerse munga halaldur» — bu söz-ibare belkim Korintliqlar ishliwatqan Injildiki yémek-ichmekler toghru-luq telimlarning qisqartilmisi bolushi mumkin. Bu heqiqetke yéqin bolghini bilen, Pawlus hazir ulargha yémek-ichmekler toghru-luq bashqa tereplerdinmu oylash kérek, dep telim bermekchi. ■ **10:23** 1Kor. 6:12. ■ **10:24** 1Kor. 13:5; Fil. 2:4.

gargha mensüptur» *dep pütülgen*. □ ■ 27 Emma étiqad qilmighanlarning birersi séni ziyapetke tekliq qilsa we könglüng tartsa, aldinggha qoyulghan hemmini wijdaningni dep olturmay yewer; ■ 28 emma birsi sanga: «Bu butlarga atalghan qurbanliq taami» dése, undaqta uni yéme; némishqa déseng, bu ishni sanga éytqan ademning sewebi üçün, shundaqla wijdanning sewebi üçündür; □ 29 men dégen wijdan séningki emes, belki héliqi kishining wijdani; méning erkinlikimge bashqilarning wijdani teripidin yaman dep baha bérilishining hajiti barmu? 30 Men teshekkür éytip yésem, teshekkür éytqan nersini durus yéginim tüpeylidin yaman dep qarilishimning néme hajiti? □ ■ 31 Shunga siler némini yésenglar, némini ichsenglar yaki herqandaq bashqa ishlarni qilsanglar, hemme ishlarni Xudagha shan-sherep keltürülsun dep qilinglar. ■ 32-33 Men özüm hemmeylenni hemme ishta memnun qilishqa intilginimdek, öz menpeetim üçün emes, belki köpchilikning menpeeti, ularning qutquzulushi üçün intilginimdek,

□ 10:26 «Jahan we uninggha tolghan hemme mewjudatlar Perwerdigargha mensüptur» — «Zeb.» 24:1 we 50:12, 89:11.

■ 10:26 Mis. 19:5; Zeb. 24:1; 50:12, 89:11 ■ 10:27 Luqa 10:7; 1Kor. 8:7. □ 10:28 «Birsi sanga: «bu butlarga atalghan qurbanliq taami» dése,...» — dégüchining körsetmekchi bolghini belkim: (1) «Sen ishen'güchi emesmu, bundaq butlarga chétishliq nersini yémesliking kérek» yaki (2) «Bu alahide butlarga nezir qilin'ghan, shunga uni yéseng, sanga alahide beriket bolidu!».

«Qoshumche söz»imiznimu körüng. □ 10:30 «Men teshekkür éytip yésem, teshekkür éytqan nersini durus yéginim tüpeylidin yaman dep qarilishimning néme hajiti?» — mushu muhim prinsip toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

■ 10:30 Rim. 14:6; 1Tim. 4:3. ■ 10:31 Kol. 3:17.

héchkimning aldigha — Yehudiylar bolsun, gréklar bolsun, Xudaning jamaitidikiler bolsun aldigha putlikashang bolmanglar.

Men Mesihni ülge qilghinimdek, silermu méni ülge qilinglar.■

11

Ibadet qaidiliri

1-2 Emdi silerni shuning üçün teripleymenki, i qérindashlar, hemme ishlarda siler méni eslep turuwatisiler, men silerge tapshurghinimdek, körsetmilerni tutup kéliwatisiler.■ 3 Emma men silerning her erning béshi Mesihdur, ayalning béshi erdur we Mesihning béshi Xudadur dep bilishinglarni xalaymen.□ ■ 4 Shunga, *ibadetke qatnashqanda*, herqandaq er béshigha birnerse artqan halda dua qilsa yaki bésharet berse, u öz béshigha hörmetsizlik qilghan bolidu.□ 5 Emma *ibadetke qatnashqanda*, herqandaq ayal béshigha birer nerse artmighan halda dua qilsa yaki bésharet berse, u öz béshigha hörmetsizlik qilghan

■ **10:32-33** Rim. 14:13; 1Kor. 9:22. ■ **11:1-2** 1Kor. 4:16; Fil. 3:17; 1Tés. 1:6; 2Tés. 3:9. □ **11:3** «**ayal (yaki qiz)ning béshi erdur**» — toy qilghanda uning béshi öz éri, elwette; turmushqa chiqmighan bolsa uning atisi; tenha, tul yaki ajrashqan qiz-ayallar bolsa, ularning béshi (bar bolsa) jamaettiki aqsaqallar bolidu.

■ **11:3** Yuh. 14:28; 1Kor. 3:23; 15:27; Ef. 5:23. □ **11:4** «**ibadetke qatnashqanda, herqandaq er béshigha birnerse artqan halda ... bésharet berse**» — «bésharet berse» — «Xudaning wehiyisini yetküzse», yaki «peyghemberlik söz qilsa...» dégenlik. «Öz béshigha hörmetsizlik qilidu» — démek, Mesihge bihörmelik qilidu.

bolidu; bundaq ayalning chéchi chüshürüwétilgen, *reswa qilin'ghan* ayaldin perqi yoqtur. □ ⁶ Ayal kishining béshigha artqini yoq bolsa, chachliri chüshürüwétilsun; ayalgha nisbeten chachlirining késiwétilishi yaki chüshürüwétilishi uyatliq ish bolsa, emdi uning béshigha birer artqini bolsun. ■ ⁷ Chünki er kishi bolsa béshini yapmasliqi kérek; chünki u Xudaning süret-obrazi we shan-sheripidur; emma ayal kishi bolsa erning shan-sheripidur. □ ■ ⁸ Chünki er bolsa ayaldin emes, belki ayal erdindur. □ ■ ⁹ Shuningdek er kishi ayal üçün emes, ayal kishi er üçün yaritilghandur. ¹⁰ Bu sewebtin, hem perishtilerning sewebidin ayal kishi béshida hoquqning *belgisige* ige

□ **11:5** «...u öz béshigha hörmetsizlik qilidu» — démek, öz érige yaki jamaetning aqsaqallirigha hörmetsizlik qilidu. «bundaq ayalning chéchi chüshürüwétilgen, *reswa qilin'ghan ayaldin perqi yoqtur*» — kona zamanlarda ayallar buzuqchiliq qilghan bolsa, ularni jazalash usuli ayalni reswa qilip chéchini chüshürüwétishtin ibaret idi. ■ **11:6** Chöl. 5:18; Qan. 22:5. □ **11:7**

«Chünki er kishi bolsa béshini yapmasliqi kérek; chünki u Xudaning süret-obrazi we shan-sheripidur; emma ayal kishi bolsa erning shan-sheripidur» — bu ayettin (we shundaqla 4-6-ayetlerdin) Pawlusning adettiki ehwallar emes, belki ibadet sorunliri toghruluq sözlewatqanliqi éniq turidu; bu uning erlerge talagha chiqqanda herqandaq böklerni kiyishini men'i qilghini emes! Uning bu sözliride ayallarning talada yürgende romal-yaghliq artish-artmasliqi toghrisidimu gep yoq. ■ **11:7** Yar. 1:26,27; 5:1; 9:6; Kol. 3:10. □ **11:8** «chünki er bolsa ayaldin emes, belki ayal erdindur» — oqurmenlarning éside barki, Xuda Hawa'animizni Adem'atimizning ténidin qowurghisini élip yasighan. «Yar.» 2-babni körüng. ■ **11:8** Yar. 2:18, 21.

bolushi kérek. □ 11 Halbuki, Rebde ayal ersiz bolmas we er ayalsiz bolmas; 12 chünki ayal erdin chiqirilghinidek, er ayal arqiliq *tughulidu*; lékin hemme ish Xudadindur. 13 Öz könglünglarda baha béringlar; ayallarning béshigha birnerse artmay turup Xudagha dua qilishi muwapiqmu? 14 Tebietning özi silerge er kishining uzun chachliri bolsa uninggha uyat ikenlikini ögetmidimu? 15 Emma ayal kishining uzun chachliri bolsa, bu uninggha shan-sherep bolidu; chünki uning uzun chachliri uninggha bézek-yépincha bolsun dep teqdim qilin'ghan. 16 *Birsining bu ishlar toghruluq* talash-tartish qilghusi bolsa, *shuni bilsunki*, bizlerde hem Xudaning jamaetliridimu shulardin bashqa héch qaidiler yoqtur. ■

Rebning dastixini toghruluq

17 Emma hazir démekchi bolghan ish, yeni siler yighilghan sorunlarga kelsek, uningda silerni teriplimeymen; chünki yighilghininglarning netijisi paydiliq emes, belki ziyaniq boluwatidu. 18 Chünki birinchidin, siler jamaette yighilghininglarda, aranglarda guruhlarga bölünüşler bolghanliqini anglidim; bu gepke qismen ishendim. 19 Aranglarda bölünüşler peyda bolmay qalmaydu. Undaq bolmighanda

□ **11:10** «perishtilerning sewebidin ayal kishi béshida hoquqing belgisige ige bolushi kérek» — «perishtilerning sewebidin» toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. Biz bu ayetler (1-16)ni teqsiliy halda sherhleyimiz. ■ **11:16** 1Tim. 6:4.

aranglarda kimning layaquetlik bolghanliqini körüwalghili bolmaytti. □ ■

²⁰ Siler bir yerge jem bolghininglarda, siler *heqiqeten* «Rebning ziyapiti»din yémeysiler. ■

²¹ Chünki yéginginglarda herbiringlar bashqilarning yéyishini kütmeyla özünglar élip kelgen ghizani yewérisiler-de, birsi ach qalidu, yene birsi mest bolup kétidu. □ ²² Yep-ichishke öz öyliringlar yoqmu? Xudaning jamaitini közge ilmay, yoqsullarni xijaletke qoymaqchimusiler? Silerge néme désem bolar? Silerni teriplemdimen? Yaq,

□ **11:19 «Aranglarda bölünüşler peyda bolmay qalmaydu...»**

— az bolmighan alimlar Pawlusning bu jümlisi kinayilik, Korintliqlarni tenqid qilidighan alahide sözler, dep qaraydu. Bizmu mushu közqarashqa mayilmiz; chünki Injilda tilgha élin'ghan bashqa jamaetler arisida ehwal undaq emes idi; eksiche, ularning birliki xéli küchlük idi (mesilen, Filippi shehiridiki jamaette). Qandaqla bolmisun, melum jamaettiki ishen'güchilerning köpinchisi Korintiki jamaettek «Roxqa tewe» emes, belki «etke tewe», «étiqadta bowaqlar» bolsa, undaqta «bölünüşler» peyda bolmay qalmaydu. Bundaqla ehwal heqiqeten Rebning yolini izdigüchilerge köprek bésim bérip, ularning Rohida tézla östürülüşhi muhim bir türkte bolidu. ■ **11:19** Mat. 18:7; Luqa 17:1; Ros. 20:30; 1Yuh. 2:19.

■ **11:20** Luqa 22:14-20. □ **11:21 «Chünki yéginginglarda herbiringlar bashqilarning yéyishini kütmeyla özünglar élip kelgen ghizani yewérisiler-de, birsi ach qalidu, yene birsi mest bolup kétidu»** — rosulning sözlirige qarighanda, Korint étiqadchilar jamaitining yighinlirida pat-pat «ortaqlash»ni tutatti, shuning bilen bir waqıtta «Rebning ziyapiti»ni yéyetti («Yeh.» 12ni körüng). Lékin bay qérindashlar öz mol tamaqliri alghach özining bayliqlirini köz-köz qilip körsitetti, bashqa kembeghel qérindashlar bilen ortaqlashmaytti. «Ziyapet» qalaymiqan bolghachqa, «Rebning ziyapiti»ning özi közge ilinmay bolup qélip, Rebning namigha nomus keltürgenidi.

silerni teriplimeymen. □

²³ Chünki men silerge *Rebning ziyapiti toghruluq* yetküzgenlirimni özüm Reb²³din tapshuruwalghanmen; démek, Reb Eysagha satqunluq qilin'ghan kéchide u qoligha nan élip, ■ ²⁴ teshekkür éytqandin kéyin uni oshtup: «Mana, silerge atalghan Méning ténim; buni Méni eslep turush üçhün mushundaq qilinglar» — dédi. ²⁵ Shuningdek, ghizadin kéyin u jamni qoligha élip: «Mana, bu jamdiki sharab qénimda bolghan «yéngi ehde»dur; her qétim buningdin ichkininglarda, Méni eslep turush üçhün shundaq qilinglar» — dédi. □ ²⁶ Chünki siler her qétim bu nandin yégen, bu jamdin ichken bolsanglar, taki Uning qaytip kélishigiche siler Rebning ölüm²⁶ini jakarlighan bolisiler. ■ ²⁷ Shuning üçhün, kimki layaqetsiz halda bu nanni yése yaki Rebning jamidin ichse, Rebning téni hem qénigha nisbeten gunahkar bolidu. ■ ²⁸ Shuning üçhün herbirsi bu ishlar üstide öz-özini tekshürüp, andin nandin yésun, jamdin ichsun. ■ ²⁹ Chünki *Rebning* ténini perq etmey turup yégüchi we ichküchi herkim özige höküm-jazani yetküzüp yep-

□ **11:22** «Yep-ichishke öz öyliringlar yoqmu? Xudaning jamaitini közge ilmay, yoqsullarni xijaletke qoymaqchimisiler?»

— bezi étiqadchilar jem bolup olturghan sorunlarda köp ghizalarni élip kélip yése, ghizasiz qérindashliri elwette xijil bolup qalidu.

■ **11:23** Mat. 26:26; Mar. 14:22; Luqa 22:19. □ **11:25** «... **Mana, bu jamdiki sharab qénimda bolghan «yéngi ehde»dur**» — «yéngi ehde» Tewrat, «Yer.» 31:31-34de bésharet bérilgen. ■ **11:26** Yuh. 14:3; Ros. 1:11. ■ **11:27** Chöl. 9:10,13; Yuh. 6:51,63,64; 13:27; 1Kor. 10:21. ■ **11:28** 2Kor. 13:5.

ichidu. □ ³⁰ Bu sewebtin aranglardiki nurghun ademler zeipliship késel boldi, hetta xéli bir qismi *ölümde* uxlap qaldi. □ ³¹ Lékin eger öz üstimizni tekshürüp höküm chiqarghan bolsaq, béshimizgha *Rebning* höküm-jazasi chüshürülmeydighan bolidu. ■ ³² Emma gerche üstimizge Reb teripidin höküm-jazalar chüshürülgen bolsimu, emeliyette bu Uning bizge chüshürgen «terbiye jazasi»dur; buningdin meqset, bizning bu dunya bilen birlikte halaketke höküm qilinmasliqimiz üçündür. ³³ Shunga, i qérindashlar, *Rebning ziyapitide* yéyishke jem bolghininglarda, *hemmeylen toluq kelgüche* bir-biringlarni kütünglar. ³⁴ Birsu ach qorsaqlar bolsa awwal öyide yep kelsun; shundaq qilip silerning jem bolushunglar özünglarga höküm-jaza yetküzmezdighan bolidu. Qalghan bashqa mesililerni bolsa, men barghinimda tertipke salimen.

12

Rohiy iltipatlar

□ **11:29** «... **Rebning ténini perq etmey turup yégüchi we ichküchi herkim özige höküm-jazani yetküzüp yep-ichidu**» — «Rebning ténini perq etmeslik» dégenlikning belkim ikki xil tereplimisi bolushi mumkin: (1) özini «Men Rebning ténidiki bir eza, bashqa qérindashlarmu shundaq» dep bilip yetmey, «Rebning ténini»diki qérindashlarni közge ilmasliq (21-22-ayetlerni körüng); (2) «Rebning ziyapiti Rebbimizning biz üçün qurban qilghan ténini ipadileydu» dep bilip yetmesilik. □ **11:30** «**hetta xéli bir qismi ölümde uxlap qaldi**» — «uxlap qaldi» dégen söz ölüshni körsitidu. Injil boyiche étiqadchilargha nisbeten ölüsh peqet waqitliq uxlash, xalas. ■ **11:31** Zeb. 32:5; Pend. 18:17.

¹ Emma i qérindashlar, rohiy iltipatlarga kelsek, silerning ular toghruluq bilmey qélishinglarni xalimaymen. □ ² Siler taipilerning arisida bolghan waqtinglarda herxil yollargha bashlinip, gasgacha butlarga *choqunushqa* azdurulup ketkinglarni bilisiler. ³ Shunga men silerge uqturimenki, héchkim Xudaning Rohida turup: «Eysagha lenet!» démeydu we herqandaq biri Muqeddes Rohta bolmay turup «Eysa Rebdur!» dep éytmaydu. ■ ⁴ Emma iltipatlar xilmuxil, lékin Roh bolsa birdur. □ ■ ⁵ Xizmetler bolsa herxil, emma *biz xizmitini qilidighan* Reb birdur. ⁶ Ishlesh yolliri herxil, emma hemmeylende hemme ishni wujudqa chiqarghuchi Xuda birdur. ⁷ Emma hemmeylenning menpeeti üçün herbirige Rohning namayan bolushi béghishlinidu. ⁸ Chünki Roh arqiliq birige danaliq yetküzgüchi söz, yene birige shu oxshash Roh arqiliq xewer yetküzgüchi söz teqsim qilinidu; □ ⁹ yene oxshash Roh arqiliq bashqa birige alahide ishench, yene birige oxshash Roh arqiliq *késellerni* saqaytish iltipatliri,

□ **12:1** «rohiy iltipatlarga kelsek...» — «rohiy iltipatlar» dégenler Muqeddes Roh ata qilghan, mushu babta «tebiettin tashqiri» möjizilik qabiliyetlerni körsitidu. ■ **12:3** Mar. 9:39; Yuh. 13:13; 1Kor. 8:6. □ **12:4** «Emma iltipatlar xilmuxil, lékin Roh bolsa birdur» — «Roh» dégen Xudaning Rohi, Muqeddes Roh. ■ **12:4** Rim. 12:6; 1Pét. 4:10. □ **12:8** «... Roh arqiliq birige danaliq yetküzgüchi söz, yene birige shu oxshash Roh arqiliq xewer yetküzgüchi söz teqsim qilinidu» — bu ikki iltipat we töwendiki yene yette «rohiy iltipat» toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

□ 10 birawgha möjizilerni yaratish teqsim qilinidu; birawgha wehiy-bésharet bérish; birawgha herxil rohlarni perq étish, birawgha namelum tillarda sözlesh, yene birawgha namelum tillarni terjime qilish iltipati teqsim qilinidu. □ 11 Emma bu ishlarning hemmisini yürgüzgüchi oxshash shu bir Rohtur, U herbirige Özi layiq körüp, ayrim-ayrim teqsim qilip béridu.■

12 Chünki insaniy ten bir bolsimu nurghun ezaliri bolghinidek, shundaqla ezaliri nurghun bolsimu özara qoshulup bir ten bolghandek, Mesih Özimu hem shundaqtur. ■ 13 Chünki hemmimiz, meyli Yehudiylar bolsaqmu, Grékler bolsaqmu, qullar bolsaqmu, hörler bolsaqmu, bir Rohta bir ten'ge kirishke chömüldürülduq we bir Rohtin ichishke nésip qilinduq. ■ 14 Chünki ten birla ezadin emes, belki köp ezalardin terkiib tapidu. 15 Eger put: «Men qol bolmighinim üçün men ten'ge tewe emesmen» désila, undaqla u heqiqeten ten'ge tewe emes bolamdu? 16 Qulaq: «Men köz emes, shunga men ten'ge tewe emesmen» désila, undaqla u heqiqeten ten'ge tewe emes bolamdu? 17 Pütün ten közla bolsa, undaqla anglash sézimimiz nedin bolidu? Pütün ten qulaqla bolsa, undaqla purash sézimimiz nedin bolidu? 18 Halbuki, Xuda Özige layiq körgen ten ezalirining herbirini ayrim-

□ 12:9 «késellerni saqaytish iltipatliri» — grék tilida «saqaytishlarning iltipatliri» — démek, Muqeddes Rohning möjizilik saqaytish yollari birxilla emes. □ 12:10 «wehiy-bésharet bérish» — grék tilida: «peyghemberlik söz qilish». «qoshumche söz»imizni körüng. ■ 12:11 Rim. 12:3, 6; 1Kor. 7:7; 2Kor. 10:13; Ef. 4:7. ■ 12:12 Rim. 12:4, 5; Ef. 4:16. ■ 12:13 Gal. 3:28.

ayrim öz jayigha orunlashturghan; ¹⁹ eger ularning hemmisi oxshash eza bolsa, undaqa uni qandaqmu ten dégili bolatti? ²⁰ Emdilikte ezalar köp, ten bolsa birdur. ²¹ Köz qolgha: «Méning sanga éhtiyajim chüshmeydu!» déyelmeydu; yaki bash bolsa putlarga: «Méning silerge éhtiyajim chüshmeydu!» déyelmeydu. ²² Del eksiche, tendiki ajiz-erzimes dep körün'gen ezalar kem bolsa bolmaydu; ²³ we hem tendiki biz étiwarsiz dep hésablighan ezalargha bolsa, téximu köprek étiwar qilimiz; shundaqla isketsiz dep qaralghan ezalirimiz téximu isketlik qilinidu; ²⁴ eslide yarishimlik bolghan ezalirimizgha bolsa shundaq qilishning hajiti yoq. Emma Xuda pütün tenni shundaq birleshtürgenki, U étiwarsiz dep hésablan'ghan ezalargha téximu köp étiwar béridu. ²⁵ Buningdin meqset tende héch bölünüşler bolmasliqi, belki barliq ezalar özara oxshash köyümchanliqta bolushi üçündür. ²⁶ Bir eza japa-derd tartsa, barliq ezalar uning bilen teng japa-derd tartidu; bir eza-gha sherep kelse, barliq ezalar uning bilen teng shadlinidu.

²⁷ Emdi siler Mesihning ténidursiler, herbiringlar Uning ayrim-ayrim ezasidursiler. ■ ²⁸ Xuda jamaette mushundaqlarni orunlashturghan: — awwal rosullarni, andin peyghemberlerni, üçinchi bolup telim bergüchilerni; andin möjize körsetküchilerni, andin türlük késellerni saqaytish iltipatlirigha ige bolghanlarni, yardem bergüchilerni, yétekchilik qilghuchilarni, herxil namelum tillarda sözleydighanlarni teyinlep

■ **12:27** Rim. 12:5; Ef. 1:23; 4:12; 5:23; Kol. 1:24.

orunlashturghandur. □ ■ 29 Hemmeylen rosulmu? Hemmeylen peyghembermu? Hemmeylen telim bergüchimu? Hemmeylen möjize körsetküchmu? 30 Hemmeylende saqaytish iltipatliri barmu? Hemmeylen namelum tillarda sözlemdu? Hemmeylen namelum tillarni terjime qilalamdu? 31 Emma siler chongraq iltipatlarni teqezza bolup qoghlanglar; halbuki, men hazir silerge hemmidin ewzel bir yolni körsitip bérey.

13

Méhir-muhebbet hemmidin ulugh

1 Men egerde bu dunyadiki kishiler sözlewatqan herxil tillar hetta perishtilerning tilliri bilenmu sözliyeleydighan bolsammu, biraq men méhir-muhebbetsiz bolsam, u chaghda men peqet bir «dang-dang» qilidighan mis dang, bir «chang-

□ **12:28** «awwal **rosullarni, andin peyghemberler...**» — «Tewrat dewridiki peyghemberler» we «Injil dewridiki peyghemberler» toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. «**namelum tillar**» — «rohiy tillar» depmu atilidu. Chünki bu tillarni Xudaning Rohi insanning rohigha tapshuridu; bezi waqitlarda biz ularni «karamet til», «natonush til», «gheyriy til» depmu ataymiz, chünki bu til sözlügiçi we anglighuchilargha chüshinishlik emes; «tebiettin tashqiri» bolghan bu xil tilni «dua tili» dep teriplisekmu bolidu. ■ **12:28** Ef. 2:20; 4:11.

chang» qilidighan chang bolup qalimen, xalas.□
 2 Eger men peyghemberlik qilalisam, barliq sirlar, barliq bilimlerni chüshinip bolghan bolsammu, hem shuning bilen bir waqitta taghlarni yötkiyeligüdek toluq ishenchte bolsammu, emma mende méhir-muhebbet bolmisa, undaqta men héchnerse bolmighan bolimen.■ 3 Eger barliq mal-mülkümnü sediqige atap hem ténimni *Xudaning yolida* qurbanliq süpitide köydürülüşke sun'ghan teghdirdimu, emma mende yenila méhir-muhebbet bolmisa, undaqta méning héchqandaq paydam yoq bolghan bolidu.

4 Muhebbet sewr-taqetlik bolush hem méhribanliqtur;

Muhebbet hesetxorluq qilmaydu:

Muhebbet özini maxtimaydu,

Tekebburluq qilmaydu,■

5 Nomussizliq qilmaydu,

Öz menpeetini közlep yürmeidu,

Tériktürülmeydu,

Könglide öchmenlik saqlimaydu;■

6 Heqqaniysizliqtin xushal bolmaydu,

Belki emeliyettin, heqiqettin xushal bolidu;■

7 hemme ishta qorsiqi kenglik qilidu, hemmige

□ **13:1** «Men egerde bu dunyadiki kishiler sözlewatqan herxil tillar hetta perishtilerning tilliri bilenmu sözliyeleydighan bolsammu...» — démek, «shundaq intayin küchlük rohiy iltipat mende bolsimu,...». Bu ayettin yene shundaq déyeleyimizki, heqiqeten Xudadin kelgen herbir «namelum til» emeliyette dunyadiki melum bir milletning tili yaki perishtilerning tilidur. ■ **13:2** Mat. 7:22; 17:20; 21:21; Mar. 11:23; Luqa 17:6; Rim. 12:7. ■ **13:4** Pend. 10:12; 1Pét. 4:8. ■ **13:5** 1Kor. 10:24; Fil. 2:4. ■ **13:6** 2Yuh. 4.

yüzlinip *Xudagha* ishinidu, hemme ishqa ümid baghlaydu, hemmige chidaydu.□

⁸ Méhir-muhebbet hergiz axirlashmaydu. Bésharetler bolsa, kargha kelmeydu: «namelum tillar» bolsa, tügeydu: *möjizilik* bilimlerru kargha kelmeydu. ⁹ Chünki bizning bilidighanlirimiz qismen, bésharet béridighanlirimiz qismen; ¹⁰ lékin mukemmellik kelgende, qismenlik yoqilidu. ¹¹ Men kichikimde balilarche sözlidim, balilarche oylidim, balilarche hésablidim; chong bolghinimda, men baliliqni tashlidim. ¹² Chünki biz hazir bir tutuq dérizidin müjmel halda körimiz, lékin shu chaghda yüzmuyüz körimiz: Hazir men qismen tonuymen, shu chaghda men *Xuda* méni tonup kéliwatqandek tonuymen.■

¹³ Hazir ishench, ümid, méhir-muhebbettin ibaret bu üç nerse turuptu; bulardin eng üstün turidighini méhir-muhebbettur.

14

«Rohiy iltipatlar»din qandaq paydilinish kérek

¹ Méhir-muhebbetke intilip uni qoghlashinglar we hem rohiy iltipatlargha, bolupmu bésharet bérishke intizar bolunglar.□ ² Chünki namelum tilda sözleydighan kishi ademlerge emes, belki

□ **13:7** «Hemme ishta qorsiqi kenglik qilidu...» — yaki «hemme ishni yapidu...» — démek, mumkin bolsa bashqilarning sewenlik-gunahlirini chitqa yaymaydu. ■ **13:12** 2Kor. 3:18.

□ **14:1** «bésharet bérish» — grék tilida «peyghemberlik söz qilish» dégen söz bilen ipadilinidu. «Tewrat dewridiki peyghemberler» we «Injil dewridiki peyghemberler» toghruluq qoshumche söz»imizni körüng.

Xudagha sۆzleydu; anglighuchilardin h chkim uni ch shenmeydu, emma u Rohta sirliq ishlarni  ytip b ridu. ³ L kin b sharet b ridighan kishi bolsa ademlerning  tiqadini qurushqa, ularni righbetlend r shke we teselli b rishke sۆzleydu.

⁴ Namelum tilda sۆzlig chi  z rohini quridu; emma b sharet berg chi jamaetning  tiqadini quridu. □

⁵ Emdilikte men silerning hemminglarning namelum tillarda sۆzliyelishinglarni  mid qilimen, l kin b sharet b rishinglarni t ximu  mid qilimen. Namelum tilda sۆzlig chi sۆzini terjime qilmisa, jamaetning  tiqad qurulushida b sharet berg chi uningdin ulugh bolidu.

⁶ Q rindashlar, men y ninglarga k lip, namelum tillardila sۆzliginim bilen melum wehiy, bilim, b sharet yaki telimni yetk zmisem, men silerge n me payda tegk zimen? □

⁷ Hetta awaz chiqiralaydighan jansiz nersiler, meyli ney bolsun, chiltar bolsun shundaq; ularning ahanglirining bir-biridin perqi bolmisa, ularda ch lin'ghan pede qandaqmu perq  tilsun?

⁸ *Jeng* kaniyimu belgilik bir ahangda ch linmisa, kim jengge hazirlansun? ⁹ Shuningdek siler tilda  niq ch shinelig dek sۆz qilmisanglar, n me d mekchi bolghininglarni kim ch shineleydu? Siler hawagha gep qilghandek bolisiler.

¹⁰ Jahanda, sh bhisizki, xilmuxil til-awazlar bar we ularning h chqaysisi menisiz emes; ¹¹ eger emdi men

□ **14:4** «Namelum tilda sۆzlig chi  z rohini quridu» — gr k tilida «namelum tilda sۆzlig chi  zini quridu». 14-ayetni k r ng.

□ **14:6** «melum wehiy, bilim, b sharet yaki telim...» — bular ch shinishlik sۆzler bilen yetk z l shi k rek, elwette.

melum awaz-tilning menisini bilmisem, men sözlügüchige nisbeten yat we u munga nisbeten yat bolidu. ¹² Ehwal silerdimu shundaq. Shunga, siler rohiy iltipatlarga qizghinliq bilen intilgenikensiler, jamaetning étiqadini quridighan iltipatlarga bay bolushqa intilinglar. ¹³ Shunga, namelum tilda sözleydighan kishi sözligenirini terjime qilip béreleydighan bolsam dep dua qilsun. ¹⁴ Chünki namelum tilda dua qilghinimda, rohim dua qilidu, lékin eqil-idrakimdin bolsa méwe chiqmaydu.

¹⁵ Undaқта qandaq qilish kérek? Men bezide rohim bilen dua qilimen, hem bezide eqil-idrakim bilenmu dua qilimen; men bezide rohim bilen medhiye naxshilirini éytimen, hem bezide eqil-idrakim bilenmu medhiye naxshilirini éytimen; ■ ¹⁶ bolmisa, peqet rohing bilenla medhiye oqusang, ishletken *tilingni* bilmigenlarning qatarida olturghuchi teshekkürungge qandaqmu «Amin» déyelisun? Chünki u éytqiningni chüshenmeydu. ¹⁷ Sen derheqiqet teshekkürni yaxshi éytisen, emma yéningdiki anglighuchining étiqadi qurulghini yoq. ¹⁸ Men bundaq namelum tillarda shexsen hemminglardin köp sözleydighanliqim üçün Xudagha teshekkür éytimen; ¹⁹ halbuki, jamaette bolghanda, namelum tilda tümen éghiz sözliginimdin köre, bashqilargha telim-terbiye béreligüdek chüshinishlik sözdin besh

■ 14:15 Ef. 5:19; Kol. 3:16.

éghizla sözliyelisem deymen. □ 20 Qérindashlar, eqil-hoshunglarda bala bolmanglar; yamanliq jehetide bowaq bolunglar, emma eqil-hoshunglarda pishqedem bolunglar.■

21 Tewratta: «Chet tilliqlarning sözi we yat ademlarning lewliri arqiliq Men mushu xelqge gep qilimen; lékin shundaq bolsimu ular yenila Manga qulaq salmaydu — deydu Perwerdigar» dep pütülgendur. □ ■ 22 Shunga «namelum tillar» bolsa bir alamet belgidur; étiqadchilargha emes, belki étiqadsizlarga alamet belgidur; wehiy-bésharetler bolsa, étiqadsizlar üçün emes, belki étiqadchilar üçün bolidu. 23 Shuning üçün pütkül jamaet bir yerde jem bolghanda, hemmisi öz aldigha bundaq namelum tillarda sözlewse we sadda yaki étiqadsiz kishiler kirip qalsa, ular hemminglarni sarang bolup qapsiler déyishmemdu? 24 Emma hemminglar wehiy-bésharet yetküzensanglar, étiqadsiz yaki sadda kishi aranglarga kirip qalsa, hemminglar teripidin uning gunahlrigha tenbih bérilidu, hemminglar teripidin uning gunahkar ikenliki körsitilidu; □ 25 qelbidiki sirlar ashkare qilin'ghanda, u özini

□ 14:19 «bashqilargha **telim-terbiye béreligüdek chüshinishlik sözdin...**» — grék tilida «bashqilargha telim-terbiye béreligüdek zéhnim bilen (sözlinidighan) sözdin...» dep ipadilini. ■ 14:20 Mat. 18:3; 19:14; Ef. 4:14; 1Pét. 2:1, 2. □ 14:21 «Chet

tilliqlarning sözi we yat ademlarning lewliri arqiliq Men mushu xelqge gep qilimen; lékin shundaq bolsimu ular yenila Manga qulaq salmaydu — deydu Perwerdigar» — «Yesh.» 28:11-12. ■ 14:21 Qan. 28:49; Yesh. 28:11-12. □ 14:24 «**hemminglar wehiy-bésharet yetküzensanglar...**» — «namelum tillar» we «wehiy-bésharetler»ning «alamet belge» bolushi toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

yerge tashlap: — «Xuda heqiqeten aranglardidur» dep Xudagha sejde qilidu.

Jamaet emel qilishqa tégishlik qaidiler

²⁶ Emdi qérindashlar, qandaq qilishimiz kérek? Siler bir yerge jem bolghininglarda, herbiringlarda *bir iltipat* bolidu; birside medhiye naxshisi, birside telim, birside namelum til, birside wehiy, birside namelum tilning yéshimi bolidu. Hemme ishlar étiqadning qurulusi üçün bolsun. ²⁷ Namelum tilda sözligüchiler bolup qalsa, ikkisi yaki eng köp bolghanda üchi nöwet bilen sözlisun we birsi ularning éytqanlirini örisun. ²⁸ Emma *jamaette* örigüchi bolmisa, u süküt qilsun; öz-özige we Xudagha éytsun. ²⁹ Wehiy-bésharet yetküzüchiler bolsa, ikki-üchi sözlisun; qalghanlar geplirining weznini ditlap tursun; ³⁰ Emma olturghanlar arisidin bashqa bir kishige melum bir wehiy bérilse, sözlewatqan kishi sözini toxtitip nöwetni uninggha bersun. ³¹ Chünki hemminglar bir-birlep wehiy-bésharet yetküzsenglar bolidu; shuning bilen hemmeylen öginidu, hemmeylen righbetlinidu. ³² Peyghemberlarning öz rohliri peyghemberlarning özlirige itaet qilidu. □ ³³ Chünki Xuda qalaymiqanchiliq tughdurghuchi emes, belki tinch-xatirjemlik bergüchidur. Barliq

□ **14:32** «Peyghemberlarning öz rohliri peyghemberlarning özlirige itaet qilidu» — bu intayin muhim bir söz. Démek, Muqeddes Roh herqandaq rohiy iltipatlarni yetküzgende, U hergiz iltipatni qobul qilghuchi kishini uni derhal biixtiyar halda ipadileshke mejburlimaydu. Shuning bilen wehiy-bésharet yetküzidighan kishiler bir-birini kütüp nöwet bilen sözlise bolidu.

muqaddes bendilarning jamaetliride shundaq tertip bar.

³⁴ Aranglardiki ayallar jamaetlerde sükütte oltursun; ularning sözlishige ruxset qilinmighan; Tewrat qanunida belgilen'gendek, ular *tertipke* boysunsun. □ ■ ³⁵ Emma ular melum ishni bilmekchi bolsa, öyide öz erliridin sorisun; ayalning jamaette sözlishi uyatliq ishtur.□

³⁶ Xudaning söz-kalami silerdin bashlan'ghanmu?! Yaki yalghuz silergila yétip kelgenmu?! ³⁷ Birsini özini wehiy-bésharetchi yaki rohiy kishi dep sanisa, u silerge hazir yazghan bu sözümning heqiqeten Rebning emri ikenlikini étirap qilsun.

³⁸ Birsini buni étirap qilishni xalimisa, u étirap qilinmaydu. □ ³⁹ Shuning üçün, i qérindashlar, wehiy-bésharetlerni yetküzüshke telmürüp intilinglar, shundaqla namelum tillarda sözleshni cheklimglar.

⁴⁰ *Xulase qilip éytqanda*, herbir ish chirayliq, tertip-

□ **14:34** «Aranglardiki ayallar jamaetlerde sükütte oltursun; ularning sözlishige ruxset qilinmighan; Tewrat qanunida belgilen'gendek, ular tertipke boysunsun» — bu yolyoruq qiz-ayallar pütünley süküt qélishi kérek, dégenlik emes; chünki yuqirida (11:2-11) u qiz-ayallarning jamaette dua qilishi we wehiy-bésharet yetküzüshidiki belgilimiler toghruluq éytip berdi. «Qoshumche söz»imizni körüng. ■ **14:34** Yar. 3:16; Ef. 5:22; Kol. 3:18; 1Tim. 2:12; Tit. 2:5; 1Pét. 3:1. □ **14:35** «Emma ular (ayallar) melum ishni bilmekchi bolsa, öyide öz erliridin sorisun; ayalning jamaette sözlishi uyatliq ishtur» — 34-ayettiki izahatni körüng. Menisi belkim: «Jamaettiki tertipni buzup sözlesh ayallargha yarashmaydu» dégenlik bolushi mumkin. □ **14:38** «Birsini buni étirap qilishni xalimisa, u étirap qilinmaydu» — bashqa birxil terjimisi: «Birsini buni bilip yétishni xalimisa, u bilimsiz qalsun».

lik qilinsun.

15

Tirilish

¹ Emma, i qérindashlar, men silerge eslide yetküzgen xush xewerni bayan qilmaqchimen; siler bu xush xewerni qobul qilghan we uningda ching turuwatisiler; ² men silerge yetküzgen xush xewer bolghan kalamda ching turghan bolsanglar, — (ishen'gininglar bikargha ketmigen bolsa) — siler uning arqiliq qutquzuluwatisiler. □ ■

³ Chünki men özümge amanet qilin'ghanlirini eng zörür ish süpitide silergimu tapshurdum; yeni, Tewrat-Zeburda aldın éytilghinidek, Mesih gunahlirimiz üçün öldi; ■ ⁴ U depne qilindi; we üçinchi küni yene Tewrat-Zeburde aldın éytilghinidek tirildürüldi; ■ ⁵ U Kéfasqa, andin

□ **15:2** «ishen'gininglar bikargha ketmigen bolsa...» — ademning xush xewerge ishinishi «bikargha kétish»imu mumkinmu? Bu babta bir misal körsitilidu; birsi xush xewerning muhim bir nuqtisini qobul qilmighan bolsa (bu nuqta uninggha yaqmighan, yaki u uni öginishni xalimighan bolsa), undaqta bu xush xewerni inkar qilghan'gha barawer; démek, shu ishen'güchi adem, gerche «ishen'gen bolsimu», toluq ishenmigechke, ishinish yoli bikargha kétidu. Shunga axirda héchqandaq netije chiqmaydu. ■ **15:2** Rim. 1:16; 1Kor. 1:21. ■ **15:3** Yesh. 53:7; Dan. 9:24,26; 1Kor. 5:7; 1Pét. 2:24. ■ **15:4** Zeb. 16:10; Yesh. 53:8, 9; Yun. 2:1; Mat. 12:40.

on ikkiylen'ge köründi;□ ■ 6 andin U bir sorunda besh yuzdin artuq qérindashqa köründi; ularning köpinchisi bugünkü künde tirik, emma beziliri ölümde uxlawatidu; 7 U Yaqupqa, andin rosullarning hemmisige köründi;□ 8 Hemmisidin keyin U xuddi waqitsiz tughulghan bowaqtek bolghan mangimu köründi.□ ■ 9 Chünki men rosullar arisidiki eng töwinimen, rosul dep atilishqa layiq emesmen; chünki men Xudaning jamaitige ziyankeshlik qilghanmen. ■ 10 Lékin hazir némila bolsam Xudaning méhir-shepqiti arqiliq boldum; Uning manga körsetken shu méhir-shepqiti bikargha ketmidi; chünki men *Xudaning xizmitide* barliq rosullardin bekrek japaliq ishligenmen; emeliyette ishligüchi men emes, belki men bilen bille bolghan Xudaning méhir-shepqitidir. ■ 11 Démek, meyli men yaki bashqa *rosullar* bolsun, hemmimizning yetküzgenliri oxshash bolup, u del siler ishini qobul qilghan xush xewerdur.

12 Emma Mesih ölgenler ichidin tirildürülgen dep jakarlan'ghan bolsa, qandaqmu aranglardiki beziler ölgenlarning tirilishi dégen yoq ish,

□ 15:5 «Kéfas» — yeni rosul bolghan Simon Pétrus. «on ikkiylen'ge» — on ikki rosulga körün'gen, démekchi. «on ikkiylen» belkim Mattiyani öz ichige élishi mumkin («Ros.» 1:26).

■ 15:5 Luqa 24:34; Yuh. 20:19; Ros. 10:41. □ 15:7 «U Yaqupqa ... Köründi» — Yaqup Mesih Eysaning chong inisi, keyin u rosul bolghan. Injil «Yh.» 5:7ni körüng). □ 15:8 «Xuddi waqitsiz tughulghan bowaqtek bolghan manga...» — « waqitsiz tughulghan bowaqtek bolghan men...» toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng.

■ 15:8 Ros. 9:3,17; 23:11; 1Kor. 9:1; 2Kor. 12:2. ■ 15:9 Ef. 3:8; Ros. 8:3; 9:1; 22:4; 26:9; Gal. 1:13; 1Tim. 1:13. ■ 15:10 2Kor. 11:23; 12:11.

deydu? ¹³ Emma ölgenlarning tirilishi dégen yoq ish bolsa, Mesihning tirilishimu yoq ish bolghan bolatti. ¹⁴ Shuningdek eger Mesih ölümdin tirilgen bolmisa, jakarlighan xewirimiz bihude bolghan, silerning étiqadinglarmu bihude bolghan bolatti. ¹⁵ Hetta bizmu Xuda toghrisidiki yalghan guwahchilar bolghan bolattuq — chünki biz Xudaning Mesihni ölümdin tirildürgenlikige guwahliq berduq. Eger heqiqeten ölümdin tirilish bolmisa, Xuda Mesihnimu ölümdin tirildürmigen bolatti. ¹⁶ Chünki ölgenler qayta tirildürülmise, Mesihmu tirilmigen bolatti. ¹⁷ Mubada Mesih tirilmigen bolsa, étiqadinglar kéreksiz bolghan, siler téxiche gunahliringlarda yürüwatqan bolattinglar, ¹⁸ shundaqla Mesihte ölümde uxlawatqanlarmu halaketke yüz tutqan bolatti. ¹⁹ Eger ümidimizni peqet bu dunyadiki hayatimiz üçünla Mesihge baghlighan bolsaq, biz insanlar arisidiki eng bichare ademlerdin bolghan bolimiz. □

²⁰ Emma emeliyette, Mesih ölümde uxlighanlar ichide «hosulning tunji méwisi» bolup, ölümdin tirilgendur; □ ■ ²¹ Chünki bir insan arqiliq ölüm *alemde* peyda bolghinidek, ölümdin

□ **15:19** «ümidimizni peqet bu dunyadiki hayatimiz üçünla Mesihge baghlighan bolsaq...» — yaki «ümidimizni peqet bu dunyadiki hayatimizdila Mesihge baghlighan bolsaq...».

□ **15:20** «hosulning tunji méwisi» — aldın pishqan méwe yighiwélin'ghandin kéyinmu, bashqa méwilerinling choqum pishidighanliqigha kapaletlik qilin'ghinidek, Mesihning tirilishi iman-ishenchte bolup alemdin ötkenlerningmu heqqaniyiqta qayta tirilidighanliqigha kapaletlik qilidu. Tewrat boyiche «hosulning tunji méwisi» Xudagha alahide atilatti (béghishlinatti) («Law.» 23-bab, «Qan.» 18:4). ■ **15:20** Kol. 1:18; 1Pét. 1:3; Weh. 1:5.

tirilishmu bir insan arqiliq *alemde* peyda boldi.

■ ²² Adamatimizdin bolghanlarning hemmisi *uning tüpeylidin* ölümge mehkum bolghanliqigha oxshash, Mesihde bolghanlarning hemmisi *Uning tüpeylidin* ölümdin hayatqa érishidu. ²³ Emma

hemmeylen öz nöwet-qatarida tirilidu; tunji hosulning méwisi bolghan Mesih birinchi; ikkinchiler bolsa Mesihning dunyagha qaytip kelginide özige tewe bolghanlar. ²⁴ Andin axiret bolidu; shu chaghda U barliq hökümraniqni, barliq hoquq we herxil küchlerni emeldin qaldurup, padishahliqni Xuda-Atigha tapshuridu.

□ ²⁵ Chünki U barliq dühmenlerni *meghlup qilip* ayighi astida qilghuche höküm sürüshi kérektur; ■ ²⁶ eng axirqi yoqitilidighan dühmen bolsa ölüm özidur. ²⁷ Chünki *Zeburda* «Xuda pütkül mewjudatni Uning ayighi astigha boysundurghan» *dep pütüklüktur*. Emma

«pütkül mewjudat Uninggha boysundurulghan» déyilginide, roshenki, shu «pütkül» dégen söz «hemmini Uninggha Boysundurghuzghuchi»ning özini ichige alghan emestur. □ ■ ²⁸ Emma hemme Uninggha boysundurulghandin kéyin, Oghul hemmini özige boysundurghuchigha boysunidu;

■ **15:21** Yar. 2:17; 3:6; Rim. 5:12,18; 6:23. □ **15:24** «Andin axiret bolidu; shu chaghda U barliq hökümraniqni, barliq hoquq we herxil küchlerni emeldin qaldurup, padishahliqni Xuda-Atigha tapshuridu» — bu muhim ayet we töwendiki ayetler üstide «qoshumche söz»imizde toxtilimiz. ■ **15:25** Zeb. 110:1; Ros. 2:34; Ef. 1:20; Kol. 3:1; Ibr. 1:13; 10:12. □ **15:27** «Chünki Zeburda «Xuda pütkül mewjudatni uning ayighi astigha boysundurghan» *dep pütüklüktur*» — «Zeb.» 8:6. ■ **15:27** Zeb. 8:6; Mat. 11:27; 28:18; Ef. 1:22; Ibr. 2:8.

shuning bilen Xuda hemmining hemmisi bolidu. ²⁹ Ölümdin tirilish bolmisa, bezilerning ölgenler üçün chömüldürülüşini qandaq chüshinish kérek? Ölgenler zadi tirilmise, kishiler ular üçün néme dep chömüldürüldü? □ ³⁰ Bizler néme dep *her küni* her saette xewp-xeterge duch kélip yürimiz? ³¹ Rebbimiz Mesih Eysada silerdin pexirlinishim rast bolghandek, *i qérindashlirim*, men herküni ölümge duch kélimen. □ ³² Eger insanlarning nuqtiineziridin éytqanda «Efesus shehiride wehshiy haywanlar bilen élishtim» désem, ölgenler ölümdin tirilmise, buning manga néme paydisi? «Ete beribir ölüp kétidighan bolghandin kéyin, yep-ichip yürüwalayli» dégen söz yolluq bolmamti? □ ■ ³³ Aldanmanglar; chünki «Yaman hemrahlar exlaqni buzidu». □ ³⁴ Heqqaniy bolush üçün oyghininglar, gunahdin qol üzünglar; chünki beziliringlarda Xuda toghruluq xewer yoqtur

- **15:29** «kishiler ...ölgenler üçün néme dep chömüldürüldü?» — chüshinish qiyin bolghan bu ayet toghruluq «qoshumche söz»imizde toxtilimiz. □ **15:31** «men herküni ölümge duch kélimen» — grék tilida «men herküni ölmen». Toluq ayetning bashqa birxil ipadilesh usuli: «Men herküni ölümge duch kéliwatimen. Bu rast! Qérindashlar, Rebbimiz Eysa Mesihning silerning hayatinglarda (shundaq köp ishlarni) qilghanliqi bilen pexirlen'ginimning rastliqigha oxshash, bu sözümningmu hergiz yalghan yéri yoqtur». □ **15:32** ««Efesus shehiride wehshiy haywanlar bilen élishtim» désem...» — Pawlus Efesus shehiride xush xewer yetküzgende, bezi ademler uninggha qarshi chiqip wehshiy haywanlardek hujum qilghan bolushi mumkin. «Ete beribir ölüp kétidighan bolghandin kéyin, yep-ichip yürüwalayli» — «Yesh.» 22:13. ■ **15:32** Yesh. 22:13; 56:12. □ **15:33** «Yaman hemrahlar exlaqni buzidu» — bu sözler grék shairi Menanderningkidin élin'ghan.

— buni éytsam siler üçün uyat emesmu?

³⁵ Belkim birsi: «Ölükler qandaq tirildüriler? Ular qandaq ten bilen tiriler?» — dep sorishi mumkin.

■ ³⁶ I exmeq kishi, séning térighining, ölmey turup qaytidin tirilmeydu. □ ■ ³⁷ Hem séning térighining, ösümlükning téni emes, belki uning yalingach déni — mesilen, bughdayning yaki bashqa birer ziraetning déni, xalas. ³⁸ We kéyin Xuda Öz xahishi boyiche uningha melum bir tenni béridu; shundaqla uruq danlirining herbirige özining ténini ata qilidu. ³⁹ Janiwarlarning etliri bolsa bir-birige oxshimaydu; insanlarning özige xas etliri bar, haywanlarning özige xas etliri bar, uchar-qanatlariningmu bar, béliqlarningmu bar. ⁴⁰ Asmanda jisimlar bar, yer yüzidimu jisimlar bar; emma asmandikisining jula-sheripi bashqiche, yer yüzidikisiningmu bashqiche bolidu; ⁴¹ Quyashning shan-sheripi bir xil, ayning sheripi yene bir xil, yultuzlarning shan-sheripi yene bir xildur; chünki yultuzlar shan-sherepliride bir-biridin perqlinidu. ⁴² Ölüm din tirilish hem shundaqtur. *Ten* chirish halitide térilidu, chirimas halette tirildürüldü; □ ■ ⁴³ Uyatliq halette térilidu, shan-sherep bilen tirildürüldü; ajiz halette

■ **15:35** Ez. 37:3. □ **15:36** «... qaytidin tirilmeydu» — grék tilida «... janlandurulmaydu». ■ **15:36** Yuh. 12:24.

□ **15:42** «Quyashning shan-sheripi bir xil, ayning sheripi yene bir xil, yultuzlarning shan-sheripi yene bir xildur; chünki yultuzlar shan-sherepliride bir-biridin perqlinidu (41-ayet). Ölüm din tirilish hem shundaqtur» — démek, tirildürülgendin kéyinki ténimiz ölgendin kéyinki ténimizge oxshimaydu. ■ **15:42** Dan. 12:3; Mat. 13:43.

térilidu, emma küch-qudret bilen tirildürülidu. ⁴⁴ U tebietke tewe bir ten süpitide térilidu; rohqa tewe bir ten bolup tirildürülidu; eslide tebietke tewe bir «janliq» ten bolghan bolsa, emdi rohiy bir ten bolidu. □ ⁴⁵ Shunga *Tewratta* mundaq pütülgenki: «Tunji insan Adem’atimiz tirik bir jan qilip yaritildi»; emma «axirqi Adem’ata» bolsa hayatliq bergüchi Roh boldi. □ ■ ⁴⁶ Emma awwal kelgini rohiy adem emes, belki «tebietke tewe bolghuchi» adem idi, kéyin «rohiy adem» keldi. □ ⁴⁷ Deslepki insan bolsa yerdin, tupraqtin apiride qilin’ghan; ikkinchi insan bolsa asmandin kelgendur; □ ⁴⁸ Tupraqtin apiride qilin’ghini qandaq bolghan bolsa, *uningdin bolghan* «tupraqliq»larmu shundaq bolidu; asmandin kelgini qandaq bolsa, uningdin bolghan «asmanliqlar»mu shundaq bolidu. ⁴⁹ Bizler «tupraqliq adem» süritide bolghinimizdek, «asmanliq adem» süritidimu

□ **15:44** «tebietke tewe bir ten süpitide» — grék tilida «jan’gha tewe bir ten süpitide» yaki «janliq bir ten süpitide» déyilidu; «jan» mushu yerde insanning zéhni, oy-pikirliri we héssiyatliiri qatarliqlarni körsitidu. «Rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng.

□ **15:45** «Tunji insan Adem’atimiz tirik bir jan qilip yaritildi» — «Yar.» 2:7. «emma «axirqi Adem’ata» bolsa hayatliq bergüchi Roh boldi» — «axirqi Adem’ata» Mesihni körsitidu, elwette. ■ **15:45** Yar. 2:7. □ **15:46** «tebietke tewe bolghuchi» — grék tilida «jan’gha tewe bolghuchi». 44-ayettiki izahatni körüng. «tebietke tewe bolghuchi» adem idi, kéyin «rohiy adem» keldi — (grék tilida: ««jan’gha tewe bolghuchi» awwal kelgen, kéyin «rohqa tewe bolghuchi» kelgen») — bu toghruluq «qoshumche söz»imizni körüng. □ **15:47** «deslepki insan bolsa yerdin, tupraqtin apiride qilin’ghan» — oqurmenlarning éside bar bolsa kérek, ibraniy tilida «adem» dégen söz «tupraq», «topa» dégeni bildüridu («Yar.» 2:7ni körüng).

bolalaymiz. □ ■ 50 Emma shuni éytimenki, i qérindashlar, et we qandin törelgenler Xudaning padishahliqigha warisliq qilalmaydu; chirigüchi chirimaydighan'gha warisliq qilalmaydu. □ ■

51 Mana, men silerge bir sirni éytip bérimen; biz hemmimizla *ölümde* uxlaydighanlardin bolmaymiz; biraq hemmimiz özgertilimiz! □ ■

52 Bir deqiqidila, közni bir yumup achquche, eng axirqi kanay chélin'ghanda özgertilimiz; chünki kanay chélin'sila ölgenler chirimas hayatqa tirildürülide, shundaqla özgertilimiz; □ ■ 53 Chünki bu chirip ketküchi chirimas hayatni kiyiwélishi, bu ölgüchi ölmeslikni kiyiwélishi kérek; 54 Emma chirip ketküchi chirimas hayatni kiygende, bu ölgüchi ölmeslikni kiygende, shu chaghda bu söz emelge ashurulidu: «Ölüm ghelibe teripidin yutulup yoqutulidu!». □ ■ 55 «Ah, ölüm, séning neshtiring

□ 15:49 «Bizler «tupraqliq adem» süritide bolghinimizdek, «asmanliq adem» süritidimu bolalaymiz» — bezi kona köchürülmilerde: «Bizler «tupraqliq adem» süritide bolghinimizdek, «asmanliq adem» süritidimu bolayli» déyilidu. ■ 15:49 2Kor. 4:11.

□ 15:50 «... Chirigüchi chirimaydighan'gha warisliq qilalmaydu» — bu chirigüchi ténimiz ölidu, peqet rohimiz özgermes halette baqiy alemge kétidu. Xudaning biz mömin bendiliri tirildürülgende chirimas ténimizning «chirigüchi» ténimiz bilen munasiwiti bolmaydu. Xuda étiqadchilargha pütünley yéngi bir ten ata qilidu. ■ 15:50 Yuh. 1:13. □ 15:51 «men silerge bir sirni éytip bérimen» — «sir» toghruluq «rimliqlargha»diki «kirish söz»ni körüng. ■ 15:51 1Tés. 4:16. □ 15:52 «...eng axirqi kanay chélin'ghanda özgertilimiz» — «eng axirqi kanay» — Injil, «Mat.» 24:31, «1Tés.» 4:16, «Weh.» 10:7 qatarliqlarni körüng. ■ 15:52 Mat. 24:31; 1Tés. 4:16. □ 15:54 «Ölüm ghelibe teripidin yutulup yoqutulidu!» — «Yesh.» 25:8 (LXX terjimisidin). ■ 15:54 Yesh. 25:8.

qéni?! Ah, ölüm, séning ghelibeng qéni?!» □ ■

⁵⁶ Ölümdiki neshter — gunahtur, gunahning küchi bolsa, Tewrat qanuni arqiliq namayan bolidu.

□ ⁵⁷ Lékin bizni Rebbimiz Eysa Mesih arqiliq bularning üstidin ghelibige érishtürgüchi Xudagha teshekkür! □ ■

⁵⁸ Shuning üçün, söyümlük qérindashlirim, ching turup tewrenmes bolunglar, Rebning xizmitidiki ishliringlar hemishe keng ziyadilehsun; chünki Rebde bolghan ejir-japayinglar hergiz bihude ketmeydighanliqini bilisiler.

16

Kembegheller üçün iane qilish

¹ Emdi muqeddes bendiler üçün iane toplash toghruluq, silermu Galatiya ölkisidiki jamaetlerge tapilighinimdek qilinglar. ² Her heptining

birinchi künide herbiringlar tapawitinglarning berikiti boyiche uningdin bir ülüşini ajritip

□ **15:55** «Ah, ölüm, séning neshtiring qéni?! Ah, ölüm, séning ghelibeng qéni?!» — «Hosh.» 13:14. «Hoshiya»din neqil keltürülgen ayetning ikkinchi qismi «Ah, tehtisara, séning ghelibeng qéni?!» («tehtisara» ölgen ademlerning rohliri baridighan jay). ■ **15:55** Hosh. 13:14; Ibr. 2:14. □ **15:56** «gunahning küchi bolsa, Tewrat qanuni arqiliq namayan bolidu» — démek, insanlar qanunsiz yürgende gunah éngi bolmaydu. Lékin Tewrat qanunidiki yuqiriqi teleplerni bilip, ulargha emel qilishqa tirishidu, lékin emel qilalmighanliqidin gunahning heqiqiy dehshetlik küchlük birnerse ikenliki ashkarilinidu. □ **15:57** «bizni Rebbimiz Eysa Mesih arqiliq bularning üstidin ghelibige érishtürgüchi Xudagha teshekkür!» — «ghelibe» dégen söz ölüm we gunah üstidin ghelibi qilishni körsitidu. ■ **15:57** 1Yuh. 5:5.

öz yéninglarda saqlap qoyunglar; shundaq qilsanglar, kelgen waqtimda iane toplash hajet bolmaydu. □ ■ 3 Men kelginimde, siler qaysi ademlerni layiq körüp tallisanglar, men shulargha *tonushturush* xetlirini yézip béríp mushu iane-shepqitinglarni Yérusalémgha apiríp bérishke ewetimen. □ 4 Méningmu bérishim muwapiq körülse, ular manga hemrah bolup baridu. 5 Emma men Makédoniye ölkisidin ötkendin kéyin yéninglarga kélimen — chünki men Makédoniyedin ötmekchimen — ■ 6 belkim men siler bilen bille bir mezigil turushum mumkin, hetta yéninglarda qishlap qélishimmu mumkin; shuningdek andin qeyerge barmaqchi bolsam, siler yadrem qilip, méni yolgha sélip qoyarsiler. 7 Chünki bu qétim silerni yol üstidila körüp ötüp kétishni xalimaymen, belki Reb buyrusa, siler bilen bille uzunraq bir mezigil turghum bar. 8 Emma men Efesus shehiride orma héytighiche turmaqchimen. □ 9 Chünki *mushu yerde* manga ajayib chong, utuq-méwe bériwatqan bir ishik keng échildi, shuningdek qarshi chiqquchilarmu köp. □

□ 16:2 «her heptining birinchi künide» — yeni yekshenbe künide. ■ 16:2 Ros. 11:29; 2Kor. 8:4; 9:1. □ 16:3

«men shulargha tonushturush xetlirini yézip béríp mushu iane-shepqitinglarni Yérusalémgha apiríp bérishke ewetimen» — Yérusalémdiki jamaet nahayiti kembeghel bolup qalghanidi. «Qoshumche söz»imizni körüng. ■ 16:5 2Kor. 1:15. □ 16:8

«orma héyti» — yaki «hosul yighish héyti». Grék tilida «péntékost héyti» (ellikinchi kuni héyti) dep atilidu — chünki bu héyt pasxa héyti (ötüp kétish héyti)din 50 kün kéyin bolidu. □ 16:9 «manga ajayib chong, utuq-méwe bériwatqan bir ishik keng échildi» — xush xewer tarqitidighan pursetni körsitidu.

10 Timotiy yéninglarga béríp tursa, uning aranglarda qorqmay erkin-azade yürüşhige köngül bölünglar. Chünki umu manga oxshash Rebning xizmitini ishlewatidu. ¹¹ Shunga héchkim uni töwen körmisun; belki uni méning yéningha kélishi üçhün aman-ésen uzitip yolgha sélip qoyunglar; chünki uning qérindashlar bilen bille kélishini kütmektimen. ¹² Emma qérindishimiz Apollosqa kelsem, uningdin qérindashlar bilen bille silerning yéninglarga bérishni köp ötündüm. Lékin uning hazirche barghusi yoq. Kéyin purset piship yétilgende baridu.

13 Hoshyar bolunglar, étiqadta ching turunglar; merdane erdek bolunglar! Qeyser bolunglar!

14 Silerning qilghan hemme ishinglar méhir-muhebbet bilen qilinsun.

15-16 Emdi, i qérindashlar, Axaya ölkisidiki eng deslepki étiqad méwisi bolghan Istifanas we uning ailisidikilerni, shundaqla ularning Xudaning muqeddes bendilirining xizmitide bolushqa qandaq özlirini atighanliqini obdan bilisiler; men silerdin ötünimenki, mushundaq kishilerning we ular bilen birlikte xizmette herbir japa tartiwatqanlarning sözlirige kiringlar. □ ¹⁷ Emma *yéninglardin* Istifanas, Fortunatus we Aqayikusning bu yerge méni yoqlap kelgenlikidin shadlandim; chünki ular siler tereptin kem bolghanlirini

□ **16:15-16 «Axiya ölkisi»** — hazirqi Grétsiye, «Yunan». «**ular bilen birlikte xizmette herbir japa tartiwatqanlar...**» — «xizmette» — Rebning xizmitide, elwette. Pawlusqa nisbeten peqet birla xizmet mewjut idi.

toluqlap berdi. □ 18 Chünki ular méning rohimni we hem silerningkinimu yéngilandurdi; shunga shundaq ademlerni etiwarlap hörmetlenglar.

19 Asiyadiki jamaetlerdin silerge salam. Akwila we Priskilla hem ularning öyide jem bolidighan jamaettinmu Rebde silerge qizghin salam yollaydu. □ 20 Qérindashlarning hemmisi silerge salam yollaydu. Bir-biringlar bilen pak söyüşler bilen salamlishinglar.■

21 Mana, menki Pawlus öz qolum bilen salam yéziwatimen!

22 Herkim Reb Eysa Mesihni söygüchi bolmisa, uninggha lenet bolsun! Rebbimiz, kelgeysen!

□ 23 Reb Eysa Mesihning méhir-shepqiti hemminglarga yar bolghay!

24 Méning Mesih Eysada bolghan muhebbitim hemminglar bilen bille bolghay. Amin!□

□ 16:17 «... Yéninglardin Istifanas, Fortunatus we Aqayikusning bu yerge méni yoqlap kelgenlikidin shadlandim» — mushu üç buraderning Korintliqlarning jamaitining yénidin kélishi Pawlusqa mushu righbet bergüchi xetni yézip yollash pursitini yaritip berdi. □ 16:19 «Asiya» — hazirqi zamandiki Türkiye zéminini körsitidu. «Priskilla» — bezide u qisqartilip «Priska» déyilidu. ■ 16:20 Rim. 16:16; 2Kor. 13:12; 1Tés. 5:26; 1Pét. 5:14. □ 16:22 «...lenet bolsun. Rebbimiz, kelgeysen!» — Pawlus bu sözni aramiy tilidiki: «Anatéma, Maranata!» dégen sözler bilen ipadileydu. □ 16:24 «Méning Mesih Eysada bolghan muhebbitim hemminglar bilen bille bolghay» — yaki «Méning muhebbitim Mesih Eysada bolghan hemminglar bilen bille bolghay».

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5